POLSKA ENCYKLOPEDJA SZLACHECKA

6.

WYDAWNICTWO INSTYTUTU KULTURY HISTORYCZNEJ

TOM II WARSZAWA, MCMXXXV. ZESZYT 2 (6)

Od Wydawnictwa.

Niniejszem przypominamy naszym J.J. W.W. Abonentom, że termin nadsyłania wypełnionych formularzy (zawierających monografje i genealogje poszczególnych Domów szlacheckich, oraz wzmianki personalne) upływa ostatecznie z dniem 31 maja b. r.; równocześnie zaś, pozwalamy sobie wyjaśnić, że Ci, z pośród naszych J.J. W.W. Abonentów, którzy nie posiadają dokumentów, stwierdzających Ich szlacheckie pochodzenie, prawa do posiadanych tytułów rodowych i t. p. — proszeni są o wypełnienie formularzy, oraz o podanie możliwie jak najobszerniejszych informacyj zachowanych jako tradycje rodzinne. Informacje, bowiem, tego rodzaju stanowić będą dla Redakcji wydawnictwa wskaźnik przy przeprowadzanych badaniach i poszukiwaniach w źródłach historycznych i w archiwach.

Administracja wydawnictwa zawiadamia, że posiada jeszcze pewną ilość okładek do tomu pierwszego, zarówno w półskórku, jak i w libroidzie w kolorach zielonym i ponsowym, Ci zatem z pośród J.J. W.W. Abonentów, którzy pragnęliby je nabyć i otrzymać łącznie z zeszytem czerwcowym — proszeni są o wpłacenie należności na P. K. O. do dnia 10 czerwca b. r. (zł. 10 — półskórek, lub zł. 5 — libroid).

Uwaga: Okładki wymiarami dostosowane są do wszystkich następnych tomów wydawnictwa, przy obcinaniu zatem tomu pierwszego (zeszytów 2-iego, 3-iego i 4-ego) celem dostosowania tego tomu do rozmiarów zeszytu 1-ego, w górnej i dolnej części okładki pozostaje niewielka wolna przestrzeń. Z tych też względów uprzejmie zwracamy uwagę naszym J.J. W.W. Abonentom, że przy oprawianiu tomu I-ego wskazane jest nabywanie okładek w Adminisracji wydawnicwa.

Wydawnicwo
Polska Encyklopedja Szlachecka.

Redakcja i Administracja wydawnictwa mieści się w lokalu Instytutu Kultury Historycznej: Warszawa, ul. Mokotowska 49/9, tel.: 8.50-91.

Redaktor przyjmuje codzień, za wyj. niedziel i świąt, w godz. 1 — 2 i 6 — 7 pp.

Administracja czynna codzień, za wyj. niedziel i świąt, w godz. 9—3 i 6—7 pp.

Konto czekowe w P. K. O.: Wydawnictwo „Polska Encyklopedja Szlachecka“ Nr. 29.357.

Redaktor i wydawca: dr. fil. S. J. Starykoń-Kasprzycki.

Druk B-ci Drapczyńskich, Warszawa, ul. Piusa XI Nr. 15

DŁUHOMIL I czyli TRZY RADŁA,
Długomil, Długochmil, Brrawa, Berawa, Berawski, Bierawski.

W polu barwy niewiadomej — trzy łopaty rękojeściami w środku tarczy zbliżone, jedna do góry, dwie na dół od siebie ukośnie. Nad hełmem korona.

DŁUHOMIL II.

W polu błękitnem — na każdym z boków złotego trójkąta, obróconego wierzchołkiem do góry — prostopadle po jednym złotym gwoździu o trójkątnej główce. Nad hełmem w koronie taki sam trójkąt z gwoździami. Labry błękitne podbite złotem.

DMITROWSKI czyli SOCZEWKA.

W polu barwy niewiadomej -- soczewka. Nad hełmem korona. Herb Jana Dmitrowskiego, dziedzica Czyżek pod Lwowem, na dokumencie z roku 1437.

DOBENEK I.

W polu błękitnem — kapelusz kardynalski czerwony z takiemi samemi sznurami. Nad hełmem w koronie taki sam kapelusz ze sznurami i kitą czarną w środku.

DOBENEK II.

W polu srebrnem — kapelusz czerwony duchownego ze

HERB NIECZUJA

sznurami. Nad hełmem podobny kapelusz z koguciemi piórami na środku.

DOBOSZYŃSKI.

Herb, wymieniony przez hr. Uruskiego, o niewiadomy opisie.

DOBROGOWSKI.

Na tarczy czterodzielnej: w polach I i IV — lew z ogonem rybim, w II i III — dwa rydle na krzyż.

DOBRORARD.

W polu błękitnem — pod lewo ukośnym pasem złotym z trzema sześciopromiennemi

22144

gwiazdami czerwonemi skrzyżowany z nim pegaz srebrny. Nad hełmem w koronie między piórami strusiemi wąż ogonem do góry skręcony, z czary złotej pijący. Labry błękitne podbite złotem. Nadany 21.4.1840 Maurycemu Woyde, doktorowi medycyny i chirurgji, członkowi rady lekarskiej i rady konsystorza ewangelickiego w Królestwie Polskiem przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego.

DOBRUSKI czyli RADWAN

odm.,

Rothfahn.

W polu złotem — na poprzecznym drzewcu, z którego zwieszona czerwona chorągiew o trzech połach frendzlą srebrną obszytych — krzyż srebrny pomiędzy dwoma srebrnemi obrączkami. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich: dwa czerwone między trzema złotemi. Labry czerwone podbite złotem.

DOBROWOLSKI.

Na tarczy ściętej: pole górne srebrne, dolne zaś czarne w trzy pasy złote prawo-ukośne. Nad hełmem korona. Labry czarne podbite złotem. Teodor Dobrowolski, obywatel ziemski z Bukowiny, nobilitowany r. 1800 w Galicji, z przydomkiem z Buchenthal.

DOBRZEŃSKI I czyli BOCIAN.

W polu błękitnem — bocian srebrny. Rodzina pochodzenia czeskiego, z przydomkiem von Dobrzeniec. Indygenat z r. 1744.

DOBRZEŃSKI II.

W polu błękitnem — bocian srebrny z prawą nogą podniesioną. Nad hełmem w koronie dwa skrzydła błękitne. Labry błękitne podbite srebrem.

DOKORWIN.

Herb, wymieniony przez hr. Uruskiego, o niewiadomym opisie.

DOKTOREK.

Na tarczy — podkowa ocelami na dół, w środku której półtora krzyża. Herb własny Szczepana, woźnego pilzneńskiego w roku 1595.

DOHNA.

(Patrz Donau, t. II, str. 110).

DOLACZKO.

W polu czerwonem — za złotem działem, stojącem na czarnej lawecie w lewo — rycerz w zbroji, z pióropuszem na hełmie, w lewej ręce trzyma lont zapalony. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Marek Dolaczko otrzymał indygenat polski 9.2.1580 r.

DOLEŻEL.

Na tarczy, prawo-ukośną linją ściętej, w polach pierwszem

srebrnem, a drugiem czarnem — orzeł naprzemian w połowie górnej czarny, w dolnej srebrny. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie: czarne między białemi. Labry czarne podbite złotem. Herb nadany w r. 1782 Marcinowi Aloizemu Doleżel, sekretarzowi gubernialnemu, z przydomkiem von Dornberg, przez Leopolda II, cesarza rzymskiego.

DOLINIAŃSKI czyli ABDANK odm.

Na tarczy pięciodzielnej: w polu I czerwonem—na pagórku zielonym — baran srebrny, w II błękitnem — między ocelami podkowy złotej, obróconej do góry — krzyż kawalerski złoty, w III błękitnem — między rogami złotego półksiężyca — sześciopromienna gwiazda złota, w IV czerwonem — między barkami dwuch złotych półksiężyców — miecz ostrzem na dół, w V zaś czerwonem — dwie krokwie srebrne, złączone literą W. Nad koroną baronowską trzy hełmy ukoronowane: nad pierwszym pięć piór strusich: dwa białe między trzema czerwonemi, nad drugim dwie krokwie srebrne nakształt litery W, nad trzecim jastrząb naturalny, podkowę złotą z krzyżem złotym w szponie prawym trzymający. Labry z prawej strony czerwone podbite srebrem, a z lewej błękitne podbite złotem.

HERB BOŃCZA

DOLIWA.

W polu błękitnem — na pasie srebrnym lewo - ukośnym rzędem trzy czerwone czterolistne róże. Nad hełmem w koronie między dwiema czarnemi trąbami trzy róże czerwone, jedna nad drugą. Jeden z najstarszych herbów polskich.

DOLIWA odm. czyli DUNIEWICZ.

Patrz Duniewicz czyli Doliwa odm.

DOLIWA odm. czyli DYRN I.

Patrz Dyrn I czyli Doliwa odm.

DOLSKI czyli KOŚCIESZA odm.

W polu czerwonem—strza-

ła z końcem rozdartym bez opierzenia, pół krzyża na środku z lewej strony nosząca. Nad książęcą koroną trzy pióra strusie.

DOŁABĘDŹ.

W polu czerwonem — na murawie łabędź z wieńcem laurowym w dziobie, nad nim z prawej strony pszczoła złota, z lewej zaś taki sam klucz zębem do góry w lewo. Nad hełmem w koronie łabędź z wieńcem w dziobie. Labry czerwone podbite złotem. Nadany 12.5.1842 r. Pawłowi Głuszyńskiemu, referendarzowi stanu, dyrektorowi banku polskiego, przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego.

DOŁĘGA I.

W polu błękitnem — krzyż kawalerski złoty na barku srebrnej podkowy, ze środka której wychodzi strzała srebrna żeleźcem na dół. Nad hełmem w koronie skrzydło czarne, przeszyte strzałą srebrną. Jeden z najstarszych herbów polskich, a według niektórych heraldyków odmianą herbu Pobóg będący.

DOŁĘGA odm.

W polu błękitnem — krzyż kawalerski złoty na barku srebrnej podkowy, ze środka której wychodzi strzała srebrna z żeleźcem do góry. Nad hełmem w koronie skrzydło orle, w lewo strzałą przeszyte.

DOŁĘGA II.

W polu błękitnem — podkowa srebrna ocelami na dół, przeszyta strzałą srebrną bez opierzenia, u dołu rozdartą, żeleźcem do góry. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Początek odmiany niewiadomy.

DOŁĘGA III.

W polu błękitnem — ze środka podkowy srebrnej barkiem do góry strzała srebrna żeleźcem na dół. Nad hełmem w koronie skrzydło czarne, strzałą srebrną przeszyte. Początek odmiany niewiadomy.

DOŁĘGA IV.

W polu czerwonem — w środku srebrnej podkowy ocelami na dół — strzała srebrna żeleźcem do góry. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Początek odmiany niewiadomy.

Kojałowicz, przyznając ten herb Jurgielewskim, nazywa go Podkową, słuszniej jednak hr. Ostrowski zalicza go do odmiany herbu Dołęga, ponieważ nosi zupełnie charakter tego herbu i tylko barwą różni się.

DOŁĘGA odm. czyli CIESZKOWSKI.

(Patrz Cieszkowski czyli Dołęga odm., t. II, str. 82).

DOŁĘGA odm. czyli DĄBROWSKI.

(Patrz Dąbrowski czyli Dołęga odm., t. II, str. 97).

DOŁĘGA odm. czyli GRABOWSKI II.

Patrz Grabowski czyli Dołęga odm.

DOŁĘGA odm. czyli GRUNWALT.

Patrz Grunwalt czyli Dołęga odm.

DOŁGORUKI,
Dołhoruki.

Na tarczy czterodzielnej: w polu I złotem — ukoronowany czarny orzeł, w lewym szponie trzyma krzyż na skrzydle oparty i poza głowę w prawo sięgający, w II czerwonem — archanioł z mieczem i złotą tarczą, otoczony aureolą złotą, w III czarnem — z obłoków ręka zbrojna w lewo, strzałę żeleźcem na dół trzymająca, w IV— błękitnem — mur srebrny z wieżą i bramą. Nad tarczą płaszcz książęcy i mitra.

DOŁMAT czyli ROZMIAR odm.

W polu czerwonem — krokiew srebrna, kąt prosty tworząca, z końcami u dołu na bok ukośnie załamanemi, belką poprzeczną połączonemi. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Początek odmiany niewiadomy.

DOŁSZKIEWICZ,
Daułszkiewicz.

W polu czerwonem — szabla i pałasz, rękojeściami na dół, ostrzami ku bokom tar-

HERB ŁAGODA

czy ukośnie skrzyżowane, nad skrzyżowaniem krzyż kawalerski złoty, po bokach zaś z prawej strony sześciopromienna gwiazda złota, z lewej barkiem do góry takiż półksiężyc złoty. Nad tarczą korona. Nadany w r. 1661 Aleksandrowi Dołszkiewiczowi.

DOMAGOST.

Na tarczy ściętej w polu górnem dwudzielnem, z prawej strony czerwonem — sześciopromienna gwiazda złota, z lewej błękitnem — gwiazda srebrna, w polu zaś dolnem — mur, w środku którego litera K, umieszczona w owalu lub też, jak wynika z dyplomu, wy-

raźnym herbem opatrzonego: w polu dolnem na szachownicy czerwono-srebrnej na owalu czarnym srebrna litera K.

DOMAMIRCZOWSKI.

Na tarczy — serce strzałą przeszyte ukośnie, od lewej — ku prawej ostrzem w górę. Pod niem krzyż. Herb własny Stanisława Domamirczowskiego, dzierżawcy u Ossolińskiego, występującego w roku 1565.

DOMARADZKI I czyli MIESIĄC ZATAJONY odm.

W polu zielonem — w środku srebrnej podkowy ocelami do góry — półksiężyc złoty. Nad tarczą korona. Labry zielone podbite srebrem.

DOMARADZKI II czyli JASTRZĘBIEC odm.

W polu czerwonem na barkach dwuch podków srebrnych rzędem — jastrząb barwy naturalnej, w lewo kroczący. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Początek odmiany niewiadomy.

DOMARADZKI III czyli JASTRZĘBIEC odm.

Na tarczy ściętej na polach górnem błękitnem i dolnem czerwonem — podkowa srebrna, między ocelami której krzyż kawalerski złoty. Nad hełmem w koronie jastrząb srebrny z podkową srebrną w prawym szponie. Początek odmiany niewiadomy.

DE DOMBALLE,
Bertrand De Domballes.

W polu niebieskiem — dwie rzeki białe naukos od prawej ku lewej stronie, między niemi rzędem trzy złote gwiazdy. Nad hełmem w koronie ramię zbrojne z mieczem w ręku do cięcia, w lewo.

DOMIECKI czyli EMBERK.

Patrz Emberk czyli Domiecki.

DOMONT czyli OSTOJA odm.

W polu barwy niewiadomej —na dwuch półksiężycach, barkami złączonych, rogami do góry i na dół — strzała bez opierzenia, żeleźcem do góry. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie.

DONAT,
Donath.

Na tarczy ściętej na polach, u góry czerwonem, a u dołu złotem — srebrny kozioł rogaty w lewo. Nad hełmem w koronie pół takiego samego kozła w lewo. Labry czerwone podbite złotem.

DONAU,
Dohna.

W polu błękitnem — dwa rogi jelenie srebrne, ukośnie skrzyżowane. Nad hełmem w koronie między podobnemi rogami panna w koronie z rozpuszczonemi włosami, w prawej połowie biało, w lewej błękitno ubrana, oburącz rogów się trzymająca.

DONIN,
Donyn.

Wpolu błękitnem — rogi jelenia srebrne, ukośnie skrzyżowane. Nad hełmem w koronie takie same rogi. Labry błękitne podbite srebrem.

DONIMIRSKI czyli BROCHWICZ III odm.,
Donimierski.

W polu złotem — pół czerwonego jelenia z barku ukośnie położonego, między rogami którego sześciopromienna gwiazda srebrna. Nad hełmem w koronie na ogonie pawim pod półksiężycem srebrnym i między jego rogami sześciopromienna gwiazda srebrna. Labry czerwone podbite złotem. Początek odmiany niewiadomy.

DOPOMIAN.

Na tarczy dwudzielnej, obramowanej złotem: w polu I czerwonem — czarna głowa żubra, mieczem z góry na dół przebita, w II błękitnem — berdysz srebrny. Nad hełmem w koronie ręka zbrojna z mieczem, do cięcia wzniesionym. Nadany 11. 5.1841 r. Janowi Bogatko, synowi Michała, inspektorowi policji miasta Warszawy, przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego.

DORĘGOWSKI I.

W polu czerwonem — dwie trąby czarne, w srebro oprawne, na dół munsztukami, wylotami do góry, na krzyż białą przepaską związane. Nad hełmem w koronie jedna trąba czarna, w srebro oprawna, z takimże sznurkiem, barkiem na dół, wylotem w prawo położona.

HERB LEWART

DORĘGOWSKI II.

W polu srebrnem — dwie trąby czarne, w srebro oprawne, munsztukami na dół, a wylotami do góry skrzyżowane. Nad hełmem w koronie jedna trąba czarna, w srebro oprawna z białym sznurem, barkiem na dół, a wylotem w lewo. Odmiana herbu Doręgowski I.

DORFLINGER I,
Dorfinger, Derflinger.

W polu błękitnem — dwie lwie głowy złote, między które wchodzi klinem pole złote o bokach łukowatych z czarnem skrzydłem, stopą ptasią złotej barwy zakończone. Nad hełmem w koronie skrzydło czarne, ptasią stopą zakończone. Indygenat polski otrzymał Jerzy, feldmarszałek, elektora brandenburskiego w r. 1685.

DORFLINGER II.

Na tarczy pięciodzielnej: w polach I i IV czarnych — dwie srebrne buławy, ukośnie skrzyżowane, w II i III błękitnych— dwie lwie głowy złote, między które wchodzi klinem pole złote o bokach łukowatych, z czarnem skrzydłem, stopą ptasią barwy złotej zakończonem, w V zaś czerwonem — orzeł czerwony w koronie. Nad koroną baronowską dwa hełmy ukoronowane: w pierwszym orzeł czarny ukoronowany, w drugim ręka zbrojna z buławą. Labry z prawej strony czarne srebrem podbite, z lewej błękitne złotem podbite.

DOROHOSTAJSKI I czyli KOŚCIESZA odm. czyli TĘPA KOŚCIESZA.

W polu czerwonem — strzała srebrna bez opierzenia, u dołu rozdarta, z poprzeczną belką u góry zamiast żeleźca, w środku drugą belką przekrzyżowana. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Początek herbu niewiadomy.

DROHOSTAJSKI II.

W polu czerwonem — strzała srebrna bez opierzenia, u dołu rozdarta, u góry zamiast żeleźca zakończona jak litera T, w środku z lewej tylko strony przekrzyżowana. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Początek odmiany niewiadomy.

DOROSZKIEWICZ.

Na tarczy — strzała, żeleźcem w górze raz jeden przekrzyżowana. Nad hełmem trzy pióra strusie.

DORSZ,
Dorsza, Dorsh.

Na tarczy ściętej w polach barwy niewiadomej: w górnem — orzeł między dwiema sześciopromiennemi gwiazdami, w dolnem — lew, trzymający półksiężyc rogami naprzód. Nad hełmem w koronie pół murzyna, strzelającego z łuku z przepaską na głowie i biodrach. Labry barwy niewiadomej.

DORZYM.
Dorzemski, Darten, Ciemiński.

Na tarczy lewo ukośnie ściętej: w polu I czerwonem — pół lwa złotego, pole II — zielone. Nad hełmem w koronie półksiężyc z gwiazdą sześciopromienną złotą na każdym rogu i trzecią nieco niżej w środku.

Riestap cytuje powyższy herb z tą odmianą, że nad hełmem w koronie nad półksiężycem wszystkie trzy gwiazdy są w środku, jedna nad drugą.

DORPOWSKI czyli LELIWA odm.

Na tarczy ściętej: w polach błękitnych, w I — krzyż czarny równoramienny z kliniasto wciętemi końcami ramion, w II — nad złotym półksiężycem srebrna gwiazda. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich.

DOSCHOT czyli POBÓG odm.

W polu błękitnem — podkowa srebrna barkiem do góry. Nad tarczą dwa hełmy w koronach, nad któremi po trzy pióra strusie, nad pierwszym jedno złote między błękitnemi, nad drugim srebrne między błękitnemi. Labry przy pierwszym błękitne, podbite złotem, przy drugim błękitne, podbite srebrem. Herb nadany 24.10.1811 r. Józefowi Doschotowi, przez Franciszka I, cesarza austrjackiego.

DOSŁUGA.

Na tarczy ściętej w polu górnem błękitnem — dwie kotwice srebrne, ukośnie skrzyżowane, w dolnem zaś czerwonem—koń biały z czarnym popręgiem. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Labry błękitne podbite srebrem. Herb nadany

HERB ŁABĘDŹ

24.5.1842 r. Józefowi Majewskiemu, naczelnikowi sekcji wodnej komory konsumowo-składowej w Warszawie, przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego.

DOST.

Na tarczy czterodzielnej: w polach I i IV błękitnych — sześciopromienna gwiazda złota, w polach zaś II i III srebrnych — trzy pióra strusie, czerwone między błękitnemi, przeszyte strzałą. Nad tarczą dwa hełmy w koronach, nad któremi po trzy pióra strusie, nad pierwszym czerwone między błękitnemi, nad drugim błękitne między czerwonemi. Labry przy

prawym błękitne podbite złotem, przy lewym czerwone. Nadany około r. 1809 w Galicji Leonardowi Marcinowi Dost, z przydomkiem Dostemberg, radcy sądowemu lubelskiemu.

DOSTOJEWSKI czyli RADWAN odm.

W polu czerwonem — z drzewca poprzecznego zwieszająca się chorągiew kościelna złota o trzech połach, obszytych frendzlami z pierścieniem złotym na środku drzewca. Nad hełmem w koronie ręka zbrojna z mieczem. Początek odmiany niewiadomy.

DOTRZYMA.

Na tarczy, obramowanej złotem w polu czerwonem — przez szpadę, rękojeścią do góry—pas poprzeczny morowy, błękitny z brzegami czarnemi. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Nadany d. 16.1.1827 roku, Janowi-Karolowi Weychertowi, byłemu porucznikowi wojsk polskich, przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego.

DOWGIAŁŁO czyli ZADORA odm. v. OKNO,
Dowgajło, Dowgiało.

Na tarczy czterodzielnej: w polach I błękitnem — lwia głowa, płomieniami ziejąca, w II czerwonem — dwie krokwie srebrne ułożone w kształcie litery W; w III czerwonem — miecz ostrzem na dół między barkami dwuch półksiężyców, w IV błękitnem — centaur w lewo poza siebie z łuku strzelający. Nad tarczą książęca korona.

DOWGIAŁŁO czyli DZIAŁOSZA odm.

Na tarczy dwudzielnej: w polu I czerwonem — róg jeleni srebrny, w polu II białem — skrzydło czarne. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie.

DOWGIRD czyli ŁABĘDŹ odm.,
Dowgerd.

W polu czerwonem — na barku srebrnej podkowy z krzyżem kawalerskim między ocelami łabędź biały. Nad tarczą korona. Początek odmiany niewiadomy.

DOWIAT.

Herb własny ziemianina żmudzkiego, żyjącego w początkach XVII wieku.

DOWKGUŁ.

Herb własny Wojciecha Szymkowicza, ziemianina powiatu lidzkiego w 1581 r.

DOWNAROWICZ czyli PRZYJACIEL odm.

W polu czerwonem—serce, dwoma strzałami, na dół ostrzami, ukośnie na krzyż przebite. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie.

DRACHOWSKI.

Na tarczy — strzała ukośnie w lewo, ostrzem w górę. Herb własny Macieja Drachowskiego, żyjącego w gnieznieńskim około r. 1591.

DRANGWITZ,
Drangwicz, Frankwitz.

W polu czerwonem — dwa strzemiona trójkątne, srebrne i zędem, dwoma paskami (tworzącemi przy kółku w górze kąt rozwarty), złączone. Nad hełmem pawi ogon. Bardzo stary herb pruski.

DRĄGOWSKI czyli JASTRZĘBIEC odm.

W polu błękitnem — na barku srebrnej podkowy krzyż kawalerski. Nad hełmem w koronie jastrząb czarny z pierścieniem złotym w dziobie. Początek odmiany niewiadomy.

DRDACKI czyli SOWA, PUSZCZYK odm.

Na tarczy ściętej, w polu górnem złotem, nad książką srebrną, otwartą — sowa barwy naturalnej, w dolnem zaś błękitnem — laska ze złotą gałką i skówką, z mieczem skrzyżowane ukośnie końcami do góry. Indygenat i herb nadany 19.2.1836 r. Dominikowi Drdackiemu, prezesowi sądu szlacheckiego w Stanisławowie z przydomkiem z Ostrowa, przez Ferdynanda I, cesarza austrjackiego.

HERB KUR

DRESSEL,
Drössel.

W polu czarnem — dwa półksiężyce barkami do siebie, rogami do boków tarczy, między czterema sześciopromiennemi gwiazdami, z których dwie w środku nad i pod półksiężycem, a dwie między ich rogami. Nad hełmem czarno ubrane (albo zbrojne) dwie ręce, trzymające sztandar czarny z tem samem co na tarczy. Labry czarne podbite złotem. Indygenat w roku 1775 udzielony Jerzemu na Roszewie Dressel, chorążemu buławy wielkiej, wielkiego księstwa litewskiego.

DROBYSZ I.

W polu barwy niewiadomej — figura w kształcie małej litery h, przeszyta strzałą wprost gwiazdy na prawo u góry leżą-

cej, z drugą gwiazdą u dołu na lewo przy zakręcie litery. Nad hełmem trzy pióra strusie.

DROBYSZ II.

W polu czerwonem — strzała bez lewego żeleźca i bez opierzenia, raz do góry, potem na dół w końcu załamana, drugą strzałą w lewo przez środek przeszyta, na lewo u góry i na prawo u dołu między dwiema sześciopromiennemi gwiazdami. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Trudno oznaczyć, który z obu tych herbów jest odmianą drugiego.

DROBYSZEWSKI.

Na tarczy — dwie strzały bez pióropuszów na krzyż, lecz lewa ma tylko pół żeleźca, jest przy końcu dwa razy złamana, w górnem przekrzyżowaniu i przy żeleźcu prawej strzały gwiazda. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich.

DROGODAR.

W polu błękitnem — na poprzecznym pasie szarym ze srebrnemi brzegami trzy srebrne kamienie dwa i jeden, nad pasem krzyż kawalerski złoty, pod pasem zaś pszczoła złota głową do góry. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Herb nadany 25.3.1845 r. Augystynowi Fonrobert, pomocnikowi naczelnika powiatu ostrołęckiego, przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego.

DROGOMIR,
Borzym.

W polu czerwonem — trzy nogi zbrojne, w kolanach zgięte, w środku tarczy udami złączone, i jakby w gwiazdę ułożone: jedna do góry, dwie ku dołowi. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Jeden z najstarszych herbów polskich.

DROGOMIR II.

W polu czerwonem — trzy nogi zbrojne w kolanach zgięte, w środku tarczy udami złączone, i jakby w gwiazdę ułożone: jedna do góry, dwie ku dołowi. Nad hełmem w koronie goleń srebrna zbrojna z ostrogą, zgięta w kolanie ku dołowi, piętą obrócona w lewo.

DROGOSŁAW I.

W polu czerwonem — nad barkiem srebrnego półpierścienia — strzała srebrna żeleźcem do góry. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Jeden z najstarszych herbów polskich.

DROGOSŁAW II.

W polu błękitnem — nad barkiem srebrnego półpierścienia strzała srebrna żeleźcem do góry. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie.

DROGOSŁAW odm. czyli BUCHOWIECKI.

(Patrz Buchowiecki czyli Drogosław odm. t. II, str. 63).

DROGOSŁAW odm. czyli CZAPLIŃSKI odm.

(Patrz Czapliński I czyli Drogosław odm. t. II, str. 85).

DROHOJOWSKI czyli KORCZAK odm.,

Drohojewski.

Na tarczy pięciodzielnej: o polach czerwonych, w I — trzy kopje złote w gwiazdę: środkowa ostrzem na dół, a boczne ostrzami do góry, w II — między barkami dwuch klamr srebrnych, miecz złoty otłuczony, ostrzem na dół, w III — głowa bawola wprost, przebita mieczem ukośnie w lewo ku dołowi, w IV — między barkami dwuch półksiężyców złotych — miecz otłuczony ostrzem na dół, w V — trzy poprzeczne wręby srebrne, ku dołowi zmniejszające się. Nad tarczą cztery ukoronowane hełmy: nad pierwszym — pół kozła złotego w lewo, nad drugim — w czaszy złotej wyżeł biały w lewo, nad trzecim pięć piór strusich: dwa białe między czerwonemi, nad czwartem zaś — ręka zbrojna z mieczem. Labry z prawej strony czerwone podbite złotem, a z lewej błękitne podbite srebrem.

DRUCK I,

Drucki.

W polu czerwonem, po bokach, poniżej rękojeści miecza ostrzem na dół — dwa półksiężyce złote rogami do siebie, a

HERB NOWINA

barkami w górę i na dół tarczy. Nad tarczą mitra i sześć piór strusich.

DRUCK II.

Wpolu czerwonem—miecz ostrzem na dół, po bokach po dwa półksiężyce złote, rogami do siebie, a barkami do góry i ku dołowi tarczy, górone powyżej rękojeści miecza. Odmiana herbu Druck I.

DRUŻBACKI czyli LEW odm.

W polu błękitnem — na pagórku zielonym lew wspięty złoty, trzy lilje srebrne na jednej gałązce w przednich łapach trzymający. Nad hełmem w koronie pół takiego samego lwa, jak na tarczy. Bardzo stary herb na Rusi Czerwonej.

DRUŻYŁOWSKI czyli LELIWA odm.

W polu barwy niewiadomej — nad półksiężycem dwa jelce ukośnie skrzyżowane. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Autograf z r. 1614.

DRUŻYNA,
Krzywaśń.

W polu czerwonem — rzeka srebrna w kształcie litery S, odwróconej. Nad hełmem w koronie między dwiema trąbami czarnemi z czterema dzwonkami srebrnemi, po bokach każdej — lwia głowa wprost. Starodawny herb polski.

DRYJA I,
Drya, Mutyna, Mutina.

W polu czerwonem — na ukośno - lewym pasie czerwonym trzy kamienie złote rzędem. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Jeden z najstarszych herbów w Polsce, pochodzenia czeskiego.

DRYJA II.

W polu czerwonem—na pasie ukośno - lewym czerwonym o brzegach błękitnych trzy kamienie złote, w srebro oprawne. Początek odmiany niewiadomy.

DRYJA III.

W polu czerwonem — na pasie białym ukośno-prawym— trzy kamienie (pryzmy) zielone, oprawne w złoto, ośmiu kulkami przyozdobione. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Początek odmiany niewiadomy.

DRYJA IV.

W polu złotem — na pasie ukośno - lewym czerwonym — trzy pryzmy złote rzędem. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Początek odmiany niewiadomy.

DRYJA odm. czyli CHŁAPOWSKI.

(Patrz Chłapowski czyli Dryja odm., t. II, str. 73).

DRZEŃSKI.

Na tarczy trójkątnej—klucz, zębem do góry, obok którego w prawo tarczy trzy rzeki.

DRZEWICA.

W polu błękitnem — nad i pod półksiężycem złotym sześciopromienna gwiazda złota. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Jeden z najstarszych herbów polskich.

DRZEWICA II.

W polu błękitnem — nad i pod półksiężycem złotym sześciopromienna gwiazda złota. Nad hełmem w koronie ręka w srebrnej zbroji z mieczem do cięcia w prawo.

DRZEWICA odm.

W szczycie hełmu zamiast piór strusich umieszczają księżyc z gwiazdami.

DRZEWICA odm.

Herb Martyna Mojsiewicza, ziemianina nowogrodzkiego w 1559 r. (Nad księżycem krzyż).

DRZEWICA odm. czyli CZAPLIŃSKI II.

(Patrz Czapliński II czyli Drzewica odm., t. II, str. 85).

DRZEWICA odm. czyli GOSTKOWSKI.

Patrz Gostkowski czyli Drzewica odm.

DUBNITZ czyli RAYSKI de DUBNITZ,

Dubenic, Dubenitz.

Na tarczy dwudzielnej: w polu I błękitnem — lis wspięty, w II zaś srebrnem — pies biały, wspięty w lewo z obrożą czerwoną. W koronie baronowskiej francuskiej, między dwiema trąbami w błękitno - białe krokwie (chevrons) — pół wyżła białego w obroży czerwonej.

DUBINA czyli ZAGŁOBA odm.

W polu błękitnem na dwuch strzałach ukośnie skrzyżowanych — podkowa barkiem do góry. Nad hełmem korona. Odmiana przysługująca Dubinom Kniażyckim na Litwie.

DUDICZ,

Duditz, Dudithius.

Na tarczy dwudzielnej: w polu błękitnem — złota litera

HERB NABRAM

W ukoronowana, pod którą sześciopromienna gwiazda złota; niżej prawo - ukośny pas srebrny o pięciu schodach nad polem złotem ze srebrną sześciopromienną gwiazdą, w polu zaś II srebrnem — pół ukoronowanego orła czarnego. Nad hełmem w koronie orzeł czarny ukoronowany z głową w lewo. Labry z prawej strony błękitne, a z lewej czarne podbite złotem. Andrzej Dudycz (Dudithius von Harchovitza), zostawszy biskupem w Bośni, wysłany do Polski z poselstwem w roku 1575, otrzymał indygenat.

DUHAMEL.

W polu błękitnem — pod sześciopromienną gwiazdą srebrną — klucz złoty zębem do góry i kotwica srebrna ukośnie skrzyżowana. Nad hełmem w koronie ręka zbrojna, klucz złoty do góry w prawo trzymająca. Józef Duhamel z francuskiej rodziny w r. 1768 do szlachectwa polskiego przypuszczony został.

DULĘBA czyli ALABANDA odm., Dulemba.

W polu czarnem — z półksiężyca srebrnego—złota głowa końska z językiem czerwonym. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie: białe między czarnemi. Labry czarne podbite złotem. Początek odmiany niewiadomy.

DULFUS.

Na tarczy ściętej, w polu górnem dwudzielnem, w I — szachownica ukośnie podłużna zielono - srebrna, w II srebrnem — pół mnicha w habicie i czapeczce czarnych, w prawej ręce do góry księgę rozwartą, lewą również wzniesioną, trzymającego, w dolnem zaś błękitnem — trzy ślimaki muszlą do góry: dwa i jeden. Nad tarczą dwa ukoronowane hełmy: nad pierwszym trzy pióra strusie, nad drugim zaś tak samo pół mnicha, jak na tarczy. Labry z prawej strony zielone, a z lewej błękitne, podbite srebrem. Nobilitacja w r. 1768 Janowi Dulfus, z rodziny mieszczańskiej warszawskiej, equiti aurato, sekretarzowi Stanisława Augusta, króla polskiego.

DULICZ I.

W polu zielonem — na barku półpierścienia złotego krzyż czerwony w kształcie litery T. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Herb ruski, bardzo stary.

DULICZ II.

W polu czerwonem — na barku półpierścienia złotego — krzyż srebrny w kształcie litery T. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Odmiana poprzedniego.

DULICZ III.

W polu czerwonem ze środka półpierścienia złotego, barkiem na dół — złoty krzyż o rozszerzonych ramionach górnych. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Początek odmiany niewiadomy.

DULSKI czyli GRYŻYNA odm.

W polu czerwonem — lis. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Początek odmiany niewiadomy. Herb Dulskich, osiadłych w ziemi dobrzyńskiej w XVI w.

DULSKI czyli PRZEGONIA odm.

W polu czerwonem — między barkami dwuch srebrnych

półksiężyców — miecz ostrzem na dół. Nad koroną baronowską w hełmie ukoronowanym pół smoka skrzydlatego, ziejącego płomieniem i znak ten sam, co na tarczy.

DUŁAK,
Dullack.

W polu błękitnem—naprzeciw trzech sześciopromiennych gwiazd złotych jednej pod drugą półksiężyc złoty rogami w prawo. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie: złote między błękitnemi. Labry błękitne podbite złotem.

DUNIEWICZ czyli DOLIWA odm.

W polu czerwonem — na prawo - ukośnym pasie srebrnym — trzy róże czerwone. Nad hełmem w koronie pawi ogon Juljan Duniewicz otrzymał szlachectwo w Galicji z odmianą herbu Doliwa.

DUNIN czyli ŁABĘDŹ odm.

W polu czerwonem — łabędź srebrny. Nad koroną hrabiowską w hełmie ukoronowanym, takiż łabędź. Labry czerwone podbite srebrem.

DUNIN. Odmiana I.

W polu błękitnem — połączenie złotych liter: E, odwróconej w prawo i litery K. Nad hełmem w koronie łabędź srebrny, odwrócony w prawo. Odmianę tę podajemy według

HERB NAPIWON

Tablic Odmian Herbowych Chrząńskiego.

DUNIN. Odmiana II.

W polu czerwonem — połączenie złotych liter: E, odwróconej w prawo i litery K. Nad hełmem w koronie łabędź srebrny odwrócony w lewo. Odmianę tę podajemy według Tablic Odmian Herbowych Chrząńskiego.

DUNIN. Odmiana III.

W polu czerwonem — nad połączeniem srebrnych liter: K, odwróconej w prawo i litery E, łabędź srebrny, obrócony w lewo na zielonej murawie. Nad hełmem w koronie łabędź

srebrny obrócony w lewo. Odmianę tę, jako herb Piotr Dunin, przytacza Chrząński w Tablicach Odmian Herbowych.

DUNINOWSKI.

Na tarczy ściętej, w polu górnem złotem — pół orła czarnego z krzyżem kawalerskim srebrnym w takimże półksiężycu na piersiach, w dolnem zaś czerwonem — trzy zielone listki koniczyny, dwa i jeden. Nad hełmem w koronie między trąbami, w górnej połowie złotemi, a w dolnej czerwonemi, panna w sukni białej, czapeczce błękitnej z piórem strusiem, w prawej ręce listek koniczyny trzymająca. Labry czerwone podbite złotem. Tarczę podtrzymują: z prawej strony lew złoty, a z lewej — gryf czarny z głowami odwróconemi. Godło: Honeste et Publice. Nadany d. 2.4.1844 roku Karolowi Albrechtowi Wilhelmowi Ike, przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego.

DUPLESI,
Duplessis.

W polu barwy niewiadomej — roślina o trzech korzeniach, trzech dzwonkach, środkowym do góry, a bocznych zwieszających się w strony z dwoma liśćmi między niemi w kształcie rogów jelenich. Pochodzenie herbu niewiadome. Autograf z r. 1667.

DURYEWSKI.

Na tarczy — w podkowie barkiem do góry — krzyż, nad nią ptak.

DUSZEK,
Duszek-Duszyński.

W polu czerwonem—jednorożec biały z gołębiem siwym na głowie. Nad hełmem w koronie pół takiego samego jednorożca, jak na tarczy. Nadany dnia 10.6.1823 r. Janowi Duszyńskiemu, komisarzowi policji wykonawczej miasta Warszawy, przez Aleksandra I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego.

DUTCZYŃSKI.

Na tarczy, pasem poprzecznym złotym przepołowionej, w polu górnem błękitnem — dwa półksiężyce złote barkami do siebie, a rogami do boków tarczy, w dolnem zaś czerwonem — ręka zbrojna z mieczem. Nad tarczą dwa ukoronowane hełmy, nad pierwszym — dwa białe skrzydła, a nad drugim — pół konia białego. Labry z prawej strony błękitne, a z lewej czerwone, podbite złotem. Herb nadany w Galicji d. 13.11.1880.

DWA ŁOSOSIE.

Patrz Wadwicz odm., czyli Dwa Łosie.

DWIE STRZAŁY.

Herb, wymieniony przez hr. Uruskiego, o niewiadomym opisie.

DWÓJGRYF.

W polu błękitnem — dwa srebrne gryfy wspięte ku sobie. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Nadany dnia 1.8. 1818 r. Antoniemu Brzezińskiemu, podporucznikowi komendy inwalidzkiej opatowskiej, przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego.

DYAKOWSKI czyli TRĄBY odm.

W polu czerwonem — cztery trąby czarne, z nawiązaniami złotemi na krzyż, munsztukami w środku tarczy złączone. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie.

DYBOWSKI I czyli NAŁĘCZ odm.

W polu czerwonem — pod chustką białą, w obręcz zwiniętą i u dołu związaną — trzy poprzeczne wręby srebrne, jeden pod drugim, ku dołowi zmniejszające się. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Początek odmiany, używanej w orszańskiem i wołkowyskiem, bliżej nieokreślony.

DYBOWSKI II czyli LUBICZ odm.

W polu błękitnem — na barku podkowy srebrnej takiż krzyż kawalerski, między ocelami zaś — półtora srebrnego krzyża bez prawego dolnego ramienia. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Początek

HERB NIEZGODA

odmiany niewiadomy. Autograf z r. 1628.

DYMSZA.

Na tarczy — półksiężyc rogami w górę, a nad nim trzy gwiazdy rzędem, po jednej nad rogami księżyca i trzecia w środku. Nad tarczą korona.

DYRN I czyli DOLIWA odm., Dyhrn, Dyherin, Dyjer, Dier Dern.

W polu błękitnem na prawo - ukośnym pasie srebrnym — trzy róże czerwone rzędem. Nad hełmem skrzydło czarne z takimże pasem i różami, jak na tarczy. Labry błękitne podbite srebrem.

DYRN II. Odmiana baronowska,
Dyhrn.

Na tarczy srebrnej, obramowanej złotem — ukoronowana tarcza błękitna z ukośno - lewym pasem srebrnym z trzema złotemi sześciopromiennemi gwiazdami. Nad tarczą dwa hełmy ukoronowane, nad pierwszym dwie palmowe gałązki, nad drugim zaś dwa błękitne skrzydła barkami w prawo, z takim samym pasem i gwiazdami, jak na tarczy. Labry błękitne podbite srebrem.

DZIAŁOSZA I.

W polu czerwonem — rzędem róg jeleni szary albo srebrny o pięciu odnogach, w prawo zwróconych i czarne skrzydło orle. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Jeden z najstarszych herbów polskich.

DZIAŁOSZA II.

Tarcza wzdłuż przedzielona, w prawej czerwonej części — gwiazda srebrna, w lewej także czerwonej — czarne skrzydło sępie. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie.

DZIAŁOSZA odm. czyli DOWGIAŁŁO.

(Patrz Dowgiałło czyli Działosza odm., t. II, str. 114).

DZIAŁOSZA odm. czyli GIEŁGUD.

Patrz Giełgud czyli Działosza odm.

DZIAŁYŃSKI czyli OGOŃCZYK odm.

Na tarczy, obramowanej srebrem, w polu czerwonem — z barku półpierścienia srebrnego strzała srebrna bez opierzenia. Nad hrabiowską koroną dwoje rąk w rękawach czerwonych z półpierścieniem złotym, pod którym w środku krzyż kawalerski srebrny.

DZIANOT czyli GRZYMAŁA odm.,
Dzianott de Castel, Gianotti de Castellati.

W polu błękitnem — na zielonem wzgórzu — mur z bramą otwartą i pięcioma wieżycami, na środkowej z nich, większej, dwugłowy czarny orzeł niemiecki. Labry błękitne podbite czerwonem. Nadany w roku 1662 Piotrowi Dzianot, szlachcicowi włoskiego pochodzenia, z rodziny, osiadłej na Śląsku.

DZIBONI,
Gibboni.

Na tarczy ściętej, o barwach niewiadomych, w polu górnem — pół orła, w dolnem zaś — miecz ostrzem na dół między dwoma walczącemi kogutami. Nad hełmem w koronie ręka zbrojna z mieczem. Jan Dziboni indygenowany w r. 1654 za zasługi dla kraju. Pieczęć na autografie z r. 1664.

DZIDA.

Nazwa herbu rodziny tatar-

skiej Czaińskich, o nieznanym opisie, wymieniona przez Dziadulewicza.

DZIEDUSZYCKI I czyli SAS odm.

W polu błękitnem — nad półksiężycem złotym strzała srebrna żeleźcem do góry, między dwiema sześciopromiennemi gwiazdami złotemi. Nad hrabiowską koroną w ukoronowanym hełmie — pół orła czarnego w koronie. Labry błękitne podbite złotem.

DZIEDUSZYCKI II czyli SAS odm.

W polu błękitnem — nad półksiężycem złotym strzała srebrna żeleźcem do góry, między sześciopromiennemi gwiazdami złotemi. Nad koroną hrabiowską ogon pawi, strzałą przeszyty. Labry błękitne podbite złotem.

DZIEDZIEL I czyli SAS II odm.,
Dziedziuł, Dziemdzioł.

W polu błękitnem — strzała złota żeleźcem do góry, bez opierzenia, u dołu rozdarta, pomiędzy półksiężycem złotym i sześciopromienną gwiazdą złotą. Nad hełmem w koronie pawi ogon, przeszyty strzałą. Labry błękitne podbite złotem. Odmiana używana na Litwie.

DZIEDZIEL II.

W polu błękitnem — strzała srebrna żeleźcem do góry,

HERB MURDELIO

bez opierzenia, u dołu rozdarta, między sześciopromienną gwiazdą złotą a półksiężycem rogami do góry. Nad hełmem w koronie ogon pawi, strzałą przeszyty. Labry błękitne podbite złotem. Odmiana poprzedniego.

DZIEJOSŁAW.

W polu błękitnem — pod złotą koroną — kotwica czarna. Nad hełmem w koronie między dwoma skrzydłami białemi ośmiopromienna gwiazda srebrna. Nadany 11.5.1824 r. Karolowi Hoffmanowi, kontrolerowi generalnemu mennicy w Królestwie Polskiem.

DZIEKOŃSKI I czyli KORAB odm.

W polu czerwonem — korab złoty z takąż basztą o trzech blankach, na której wzlatujący jastrząb z pierścieniem złotym w dziobie, między podkową srebrną ocelami do góry, z prawej strony, a półksiężycem złotym z sześciopromienną gwiazdą złotą w środku, z lewej strony. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Początek herbu niewiadomy.

DZIEKOŃSKI II czyli KORAB odm.

W polu czerwonem — łódź złota z taką samą basztą o trzech blankach, na której jastrząb z pierścieniem złotym, między podkową srebrną ocelami do góry, krzyż kawalerski złoty zawierającą z prawej, a póksiężycem złotym z takąż gwiazdą z lewej strony. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie.

DZIENGEL czyli CYNGEL.

(Patrz Cyngel czyli Dziengel, t. II, str. 83).

DZIERSIŃSKI,
Scherschinski.

W polu złotem — między ocelami podkowy błękitnej, zwróconemi na dół, tej samej barwy krzyż kawalerski. Nad hełmem z zawoju złoto - błękitnego — dwie trąby w trzy pasy złote i dwa czerwone każda. Labry błękitne podbite złotem.

DZIERŻANOWSKI I czyli GOZDAWA odm.

W polu czerwonem — rzędem dwie lilje srebrne. Nad hełmem w koronie na trzech piórach pawich, jedna lilja. Labry czerwone podbite srebrem. Początek odmiany niewiadomy.

DZIERŻANOWSKI II czyli GOZDAWA odm.

W polu czerwonem — dwie lilje podwójne, srebrne. Nad hełmem w koronie na pawim ogonie dwie takie same lilje. Początek odmiany niewiadomy.

DZIERŻANOWSKI III.

Na tarczy — na barku półksiężyca rogami na dół—krzyż, zakończony strzałą. Herb własny Stanisława Dzierżanowskiego, właściciela wsi Sulisławice w kaliskiem w r. 1591.

DZIEWNUTY czyli OSTRZEW odm.,
Dziewunty.

W polu srebrnem — prawo - ukośny pień zielony o dwu sękach po obu stronach. Nad hełmem w koronie dwa białe skrzydła barkami w prawo.

DZIEWOLSKI czyli DZIULI odm.,
Dziewulski.

W polu czerwonem — trzy węże zielone, jeden pod drugim. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Labry czerwone podbite srebrem.

DZIĘCIOŁ.

W polu czerwonem — dzięcioł na pniu. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie.

DZIOBEK - SZULCE.

Na tarczy ściętej, obramowanej złotem, w polu górnem czerwonem — murzyn do kolan w zbroji i w szyszaku, o trzech piórach strusich, z obciętemi rękami, w dolnem zaś błękitnem — ręka zbrojna z mieczem. Nad hełmem w koronie murzyn, jak na tarczy, tylko bez piór na szyszaku. Dziobek przyjął w r. 1828 herb i nazwisko von Schultze za pozwoleniem Fryderyka Wilhelma III, króla pruskiego.

DZIOKOWSKI.

W polu srebrnem — trzy czarne trąby myśliwskie w złoto oprawne, w środku tarczy w gwiazdę munsztukami złączone: jedna wylotem do góry, dwie pozostałe w strony ku dołowi. Nad tarczą w koronie pięć piór strusich. Herb nadany d. 5.3.1765 Andrzejowi Dziokowskiemu i synowi jego Stefanowi, neofitom.

DZIÓB.

W polu czerwonem — łabędź biały, dziób i nogi czarne mający. Nad hełmem trzy pióra strusie.

DZIRYD czyli JELITA odm., Dziryt, Dzyrytt.

W polu czerwonem — trzy

HERB MOGIŁA

kopje złote, w gwiazdę skrzyżowane, z nich środkowa żeleźcem na dół, a boczne ostrzami do góry. Nad hełmem w koronie pół rycerza w srebrnej zbroji, obróconego w prawo, w prawej ręce miecz do cięcia trzyma, lewą pierś przeszywa złoty dziryd, w szyszaku czerwone pióra strusie. Herb Szczepankowiczów na Litwie.

DZIULI.

W polu srebrnem — trzy węże złote, jeden pod drugim. Labry czerwone. Indygenat udzielony w roku 1676 Stanisławowi Franzbek.

DZIULI odm. czyli DZIEWOLSKI.

(Patrz Dziewolski czyli Dziuli odm., t. II, str. 126).

DZIURKIEWICZ.

W polu barwy niewiadomej — pod półksiężycem rogami do góry trójkąt podłużny u dołu kolisto wcięty, między dwiema sześciopromiennemi gwiazdami. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Początek herbu niewiadomy.

DZWONKI.

W polu zielonem — trzy dzwonki okrągłe srebrne: dwa i jeden. Nad hełmem korona. Początek herbu niewiadomy.

EBERC,

Ebertz, Eberz.

W polu złotem — czarna głowa dzika. Nad hełmem w zawoju złoto - czarnym takaż głowa. Labry czarne podbite złotem. Jan Leonard de Ebertz z przydomkiem z Ebertzfeld otrzymał w roku 1768 przyznanie praw szlachectwa, na mocy indygenatu, uzyskanego dawniej. Według hr. Uruskiego opis tego herbu brzmi: Tarcza wzdłuż przedzielona: część prawa o złotem polu nie ma żadnego znaku, w lewej zaś części, w polu czerwonem — czarna głowa dzika. Nad hełmem takaż głowa w zawoju.

EBERHARD czyli RADWAN odm.,

Eberhardt.

W polu czarnem — na kościelnej chorągwi srebrnej, o trzech połach ze złotemi końcami, razem klin tworzącemi, trzy rzędem złote obrączki. Nad hełmem w koronie chorągiew jak na tarczy, lecz klinem do góry. Labry czarne podbite srebrem. Herb nadany w roku 1775 Zygmuntowi Eberhardowi, pochodzenia śląskiego.

EBERT czyli ŁUK odm.,

Eberd, Ebbert.

W polu srebrnem — łuk czarny napięty ze strzałą srebrną na nim. Nad hełmem w koronie pół męża, czarno ubranego, w białym pasie, z rękami na biodrach i w białym kapeluszu, na szpicu którego kulka z piórkami koguciemi. Indygenat w roku 1685 otrzymał Jan Leonard Ebert, porucznik regimentu wojewody kaliskiego.

EBERSTEIN.

W polu srebrnem — lew złoty.

EHLER.

W polu złotem — na zielonym pagórku — wiewiórka naturalnego koloru.

EHRENFELS.

Tarcza w czworo przedzielona: w I polu złotem — orzeł

czarny darty, łbem w lewo, w II i III polach błękitnych — lew srebrny, skaczący na srebrną skałę w prawo, w polu IV błękitnem — na zielonej podstawie skała srebrna, dziewięcioma sosnami zasadzona, w niej otwór do sztolni. Nad hełmem w koronie orzeł czarny darty, łbem w prawo.

EHRENWALD.

W polu błękitnem — belka srebrna wpoprzek tarczy, nad nią ul, otoczony sześcioma pszczołami, pod belką las zielony, z którego wychodzi rębacz drzewa z siekierą na lewem ramieniu. Nad hełmem w koronie takiż rębacz drzewa, lecz tylko do kolan, z siekierą.

EHRENWERTH.

W polu niebieskiem — srebrna wieża z blankami, nad nią złota korona. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie, boczne niebieskie, środkowe żółte.

EINBERG,

Einberger.

Na tarczy dwudzielnej: w polach prawem srebrnem i lewem błękitnem — na skale barwy naturalnej kozieł takiejże barwy. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie: białe między błękitnemi. Labry błękitne, podbite srebrem. Herb nadany 4.10.1794 r. Józefowi

HERB MORA

Einbergowi, sekretarzowi sądów ziemskich galicyjskich, przez cesarza rzymskiego Franciszka II.

EJCHENSTAUM.

Herb, wymieniony przez hr. Uruskiego, o nieznanym opisie.

EICHOLTZ,

Eiholtz.

W polu błękitnem — trzy gwiazdy, dwie i jedna, między niemi półksiężyc, stojący rogami w lewo.

EJCHSTAEDT.

W polu błękitnem — trzy miecze.

EJDZIATOWICZ czyli ŁUK NAPIĘTY odm.,

Eydziatowicz.

W polu czerwonem — srebrny łuk napięty ze strzałą do góry. Nad tarczą książęca korona.

EJGIRD I czyli ABDANK odm.,

Eygird.

W polu czerwonem — na mieczu, ostrzem na dół obróconym, krokiew srebrna w kształcie litery W. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Wspomniany w r. 1528 w Metryce Litewskiej na Żmudzi.

EJGIRD II.

W polu czerwonem — na krokwiach srebrnych w kształcie litery W złożonych, miecz ostrzem prosto na dół. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie.

EJLEMBERK.

Heilemberg, Eulemburg.

Na tarczy ściętej w polu górnem złotem — pół lwa czarnego w koronie, w polu dolnem błękitnem — trzy sześciopromienne gwiazdy złote: dwie i jedna. Nad hełmem w koronie pół lwa czarnego w koronie z prawą łapą i skrzydłami złotemi. Labry błękitne podbite złotem.

EJNAROWICZ czyli BIALINA odm.,

Eynarowicz.

W polu błękitnem—ze środka podkowy srebrnej ocelami do góry strzała srebrna, rozdarta u dołu.

ELMENDORF.

Pole tarczy białe, przecięte wzdłuż pasami złotemi i czerwonemi naprzemian.

ELSNER.

Na tarczy — trzy gwiazdy, pod niemi lew.

ELSNIC,

Oelsnitz, Olsnic, Olschnitz.

W polu cielistem — na prawo — ukośnym pasie czerwonym trzy kule białe rzędem. Nad hełmem w koronie na dwuch skrzydłach czarnych pasy z kulami, ukośnie górą do siebie, w tych barwach co na tarczy. Stary herb niemiecki, od XVI wieku w Prusach.

EIŻANOWSKI I czyli SĘPIA GŁOWA,

Elsanowski, Elsenau.

W polu czerwonem — sępia głowa. Nad hełmem w koronie dwie trąby w pasy srebrne i czerwone. Labry czerwone podbite srebrem.

ELŻANOWSKI II.

W polu czerwonem — postać ludzka, do pół piersi, z czarnemi włosami rozpuszczonemi, z czarnym sępim nosem. Nad hełmem w koronie dwie trąby.

ELŻANOWSKI III.

W polu czerwonem — postać kobieca do pół piersi z rozpuszczonemi włosami i czarnym sępim nosem. Nad hełmem w koronie dwie ręce w czerwonych rękawach, pierścień złoty do góry trzymające. Odmiana poprzedniego, niewiadomo kiedy powstała.

EMBERK czyli DOMIECKI, Emberg.

W polu błękitnem — lis, chustą białą przepasany. Nad hełmem w koronie między dwoma jabłkami — pióro kogucie. Emberkowie na Śląsku w XVII wieku.

ENDE.

W polu złotem — wilk czarny.

ENDRICI.

Na tarczy, linją prawo-ukośnąprzedzielonej, w polach srebrnem i błękitnem — lew złoty w lewo. Nad tarczą korona. Dla dokładności przytaczamy ten herb, chociaż nazwę ma cudzoziemską i niema dowodu, że jest polskim.

HERB KOT

ENGEL.

W polu złotem — na zielonym pagórku anioł z czarnemi skrzydłami i z mieczem w ręku.

ENGELKE.

Na tarczy ściętej w polu górnem złotem — kruk czarny z pierścieniem złotym w dziobie, w dolnem błękitnem — trzy pierścienie złote: dwa i jeden, takiemiż ogniwami złączone. Nad hełmem w koronie między dwiema trąbami w pasy naprzemian złote i błękitne jastrząb jak na tarczy.

ENGELSTREM,
Engelström.

W polu błękitnem z dwiema sześciopromiennemi gwiazdami srebrnemi, między które klinem (ployé — chapé) wchodzi od dołu tarczy do góry pole srebrne z trzecią gwiazdą u spodu błękitną, według jednych heraldyków, czerwoną według drugich — pas poprzeczny czarny z podwójnym krzyżem złotym. Nad hełmem w zawoju błękitno - srebrnym orla głowa czarna w koronie między dwoma piórami strusiemi, błękitnem i srebrnem według jednych heraldyków, obiema srebrnemi według drugich. Labry błękitne podbite srebrem. Rodzina szwedzka z przydomkiem Benzelstierna, nobilitowana w 1751 r., w Polsce indygenowana 1791.

EPINGER czyli BORESZOWSKI,
Eppinger.

Na tarczy, w cztery pola czyli pasy prostopadłe, naprzemian srebrne i czerwone podzielonej, pomiędzy dwiema halabardami ostrzami od siebie, na małej tarczy w polu srebrnem — krzyż kawalerski czerwony. Nad hełmem w zawoju czerwono-srebrnym między dwiema halabardami, z których pierwsza czerwona, druga srebrna, mała tarcza srebrna z krzyżem czerwonym. Labry czerwone podbite srebrem.

EPSELWIC I,
Epselwitz, Oebschelwitz.

W polu błękitnem — kur srebrny z piórami w ogonie naprzemian czarnemi i białemi. Nad hełmem w zawoju błękitno - srebrnym — dziewięć gałązek z różą i liśćmi po trzy — w wachlarz. Labry błękitne podszyte srebrem. Indygenat w Polsce w 1768 r.

EPSELWIC II. Odmiana baronowska,
Ebszelewicz.

Na tarczy ściętej w polu górnem błękitnem — kur srebrny z piórami w ogonie naprzemian czarnemi i białemi, w dolnem zaś srebrnem — trzy listki (jakby lipowe) na gałązkach z jednego pnia o trzech korzonkach. Nad hełmem w koronie trzy listki na gałązkach bez pnia wspólnego. Labry błękitne podbite srebrem.

EPSTEIN.

W polu czerwonem—srebrna krokiew między trzema srebrnemi sześciopromiennemi gwiazdami: dwoma i jedną. Nad hełmem w koronie pół lwa czerwonego z sześciopromienną gwiazdą srebrną w łapach. Labry czerwone, podbite srebrem. Godło: „Labore et Constantia". Synowie Hermana Epsteina, założyciela pierwszej cukrowni w kraju, Mieczysław, konsul generalny belgijski i włoski, właściciel dóbr Dołhobyczów, prezes Banku Dyskontowego w Warszawie i

Leon, b. właściciel dóbr Pileckich, przedsiębiorca i bankier, otrzymali szlachectwo w roku 1869 od Aleksandra II, cesarza rosyjskiego i króla polskiego.

ERBS czyli LELIWA odm.

Na tarczy czterodzielnej: w polach I i IV złotych — pas prawo ukośny czerwony z trzema srebrnemi kulami, w polach II i III błękitnych — nad półksiężycem złotym takaż gwiazda. Nad hełmem w koronie dwa skrzydła czarne z pasami czerwonemi i kulami jak na tarczy, ukośnie do siebie górą ułożonemi. Nadanie szlachectwa w roku 1753 z przydomkiem Grochowski przez cesarzową rzymską Marję Teresę. Stanisław August nadał tenże herb Wojciechowi Grochowskiemu, podpułkownikowi w roku 1776.

ESSEN,

Essenius.

W polu srebrnem — krzyż błękitny. Nad hełmem w koronie między dwoma srebrnemi skrzydłami krzyż błękitny. Labry błękitne, podbite srebrem. Podług Siebmachera August Franciszek Essenius von Essen, rezydent saski przy polskim dworze z rodziny hanowerskiej pochodzący, otrzymał 30.12. 1767 r. potwierdzenie szlachectwa i herbu przez Józefa II, cesarza rzymskiego, w roku zaś 1764 indygenowany został w Polsce.

HERB KRUPEK

ESTKEN,

Estko.

Na tarczy ściętej w polu górnem błękitnem — sześciopromienna gwiazda złota, w dolnem czerwonem — pas poprzeczny srebrny. Nad hełmem w koronie pomiędzy dwiema trąbami w pasy naprzemian i między sobą w szachownicę czerwone i srebrne — sześciopromienna gwiazda srebrna. Herbarz Królestwa Polskiego nieco inaczej herb powyższy przedstawia.

ETMAJER I,

Ettmayer.

Na tarczy czterodzielnej: w polach I i IV złotych — pół or-

ła czarnego, w II i III błękitnych — ręka przewiązana, trzymająca złotą obrączkę. Nad hełmem w koronie między dwoma skrzydłami czarnemi z pasem poprzecznym srebrnym na sobie — ręka z obrączką w palcach jak na tarczy. Labry z prawej strony czarne, podbite złotem, z lewej błękitne, podbite srebrem. Antoni, naczelnik cesarsko - królewskiej izby obrachunkowej udzielone miał szlachectwo według Hefnera i hr. Borkowskiego w roku 1812, syn zaś jego Antoni według Hefnera (czy Andrzej według pocztu szlachty galicyjskiej) w roku 1822 do godności kawalera (Ritter) wyniesiony został z odmianą w herbie przez Franciszka II, cesarza austrjackiego. Indygenowany został w 1836 roku przez sejm galicyjski.

ETMAJER II.

Na tarczy czterodzielnej: w polach I i IV złotych — pół orła czarnego, w II i III czerwonych — na klinie o srebrnych łukowatych bokach, od góry do dołu tarczy idącym — sześciopromienna gwiazda czerwona. Nad tarczą dwa hełmy ukoronowane, nad pierwszym o labrach czarnych, podszytych złotem — trzy pióra strusie: białe między czarnemi, nad drugim o labrach czerwonych, podszytych srebrem — trzy pióra strusie: białe między czerwonemi.

ETTINGER czyli PRAWDZIC odm.,

Oettinger, Etingen.

W polu czerwonem — nad murem srebrnym lew złoty, trzymający w łapach koło młyńskie. Nad hełmem w koronie w zawoju czerwono - srebrnym pół lwa złotego jak na tarczy. Labry czarne, podbite srebrem. Indygenat polski otrzymał Karol Oettinger w r. 1768.

EXNER czyli LEW,

Eksner, Oexner, Oechsner.

Na tarczy ściętej w polach górnem srebrnem i dolnem błękitnem — lew, naprzemian błękitny i srebrny, w prawej łapie trzyma gałązkę z różą czerwoną. Nad koroną baronowską dwa hełmy, w pierwszym między dwiema srebrnemi trąbami gałązka z różą czerwoną, w drugim pół lwa od góry błękitnego w połowie dolnej srebrnego. Labry błękitne podbite srebrem. Jerzy z niemieckiej rodziny baronów Oechsner, prezes sądu szlacheckiego we Lwowie indygenowany w 1819 r. przez sejm galicyjski.

EYCKE.

W polu białem — wydra, trzymająca rybę w pysku. Nad hełmem w koronie takaż wydra.

EYGIRD czyli ABDANK odm.

Na Abdanku przez jego środek położony miecz otłuczony

z rękojeścią złotą. Nad tarczą w koronie trzy pióra strusie.

EYNAROWICZ.

Na tarczy — podkowa ocelami do góry, wewnątrz jej strzała rozdarta. Nad hełmem pięć piór strusich.

FABER.

Na tarczy dwudzielnej: w polu I srebrnem — ręka poza łokciem w rękawie, trzymająca młot kuźniczy do góry, w polu II błękitnem — trzy sześciopromienne gwiazdy srebrne, jedna pod drugą. Nad hełmem w koronie ręka z młotem do góry. Labry błękitne podbite srebrem. Rodzina śląska 6.7.1798 r., nobilitowana w Prusach, w tymże czasie do Polski się przeniosła.

FABRYCYUSZ czyli LESZCZYC odm.

W polu czerwonem— na złotym brogu o srebrnych słupach jastrząb z pierścieniem złotym w dziobie. Nad hełmem korona. Początek herbu niewiadomy.

FAKINETTI,
Fachinetti.

W polu srebrnem — drzewo naturalne. Indygenat z roku 1673.

FALK.

Na tarczy, przedzielonej pasem poprzecznym czerwonym

HERB PRZOSNA

z pięcioramiennym krzyżem legji honorowej francuskiej, w polu górnem srebrnem — czerwony kur z piorunem w prawej łapie, w dolnem złotem, — na murawie czarna baszta o dwuch wieżach z czterema lufami karabinowemi, w bagnety uzbrojonemi, równolegle między sobą, do niej od lewej strony wymierzonemi. Nad hełmem korona. Labry czerwone z obramowaniem zielonem, srebrem podbite z prawej strony, a z lewej złotem. Józef Regulski Rawita z Falkowic, kaw. Ces. Franc., zatwierdzony w szlachectwie na mocy prawa z roku 1836, obowiązującego w Królestwie Polskiem.

FALKENHAN,

Falkenhahn.

Na tarczy dwudzielnej: w polu prawem czerwonem, a lewem srebrnem, nad złotym półksiężycem — wieniec z róż, nad i pod którym po cztery sześciopromienne gwiazdy złote, po dwie z każdej strony ukośnie do siebie. Nad hełmem w koronie nad półksiężycem złotym wieniec, na drążku wiszący. Herb pruski.

FALKENHEYN,

Falkenhayn, Falkenhajn.

W polu srebrnem — trąba czerwona, w złoto oprawna i na złotym sznurze wylotem w lewo. Nad hełmem z zawoju czerwono - srebrnego ogon pawi. Labry czerwone, podbite srebrem. Rodzina niemiecka w XIV wieku na Śląsku osiadła. Indygenowana w Prusach Zachodnich.

FALKENSTEIN.

Na tarczy czterodzielnej: w polach I i IV złotych — krata czerwona ukośnie, w II i III błękitnych — kółko kołowrotowe srebrne. Nad tarczą dwa hełmy: nad prawym kapelusz na czubku z kulą, ozdobioną trzema piórami strusiemi, nad lewym kółko kołowrotowe. Labry przy pierwszym czerwone, podbite złotem, przy drugim błękitne, podbite srebrem.

FALKERZAMB czyli KOŁO ZŁAMANE,

Fälkersahm, Felkersamb, Völkersahm.

W polu srebrnem — czerwone koło bez jednego górnego dzwonu o sześciu toczonych szprychach. Nad hełmem w koronie pół męża nagiego z wieńcem zielonym na głowie i u pasa, trzymającego w prawej ręce na plecach wyrwaną z korzeniami jodłę, lewą zaś, mającego opartą na biodrze. Labry czerwone podbite srebrem.

FALKOWSKI.

Herb własny Wiktoryna Falkowskiego, woźnego pow. trockiego, występującego w r. 1592.

FANELLIS,

Fanelli, Fanel, Fanuel.

Na tarczy ściętej w polu górnem dwudzielnem: z prawej czerwonem — orzeł biały ukoronowany, z lewej srebrnem — wąż zielony, zwinięty w ósemkę, dziecię w paszczy trzymający; w dolnem zaś gronostajowem — nad gwiazdą sześciopromienną złotą, dwie wąskie rzeki wężykowate, równoległe. Zygmunt i Piotr z Baru, w Królestwie Neapolitańskiem, nobilitowani w r. 1545 przez Zygmunta I, króla polskiego i żonę jego Bonę.

FARENHOLT,

Fahrenholtz.

W polu srebrnem—na trójwierzchołkowym pagórku na pniu drzewa zielonego z sze-

ściopromienną gwiazdą złotą w środku swej korony, dwie błękitne ryby ukośnie skrzyżowane. Nad hełmem w koronie drzewo jak na tarczy z gwiazdą tylko. Labry czerwone podbite srebrem.

FARENSBACH I,
Vernsbeke, Vernsbach, Farensbeck, Farensbecke, Farembeke.

W polu srebrnem — dwa mury czerwone z blankami, jeden nad drugim. Nad hełmem w koronie między dwoma czarnemi skrzydłami — mąż w białej delji, opasany i zapięty, z rękoma w tył założonemi, w kołpaku czerwonym spiczastym, o czarnych wyłogach, z którego chwast wisi.

FARENSBACH II.

W polu srebrnem — poprzeczny pas czerwony od góry w cztery, od dołu zaś naprzemian w trzy blanki, czy występy. Nad hełmem w koronie między dwoma skrzydłami czarnemi pół męża w białem ubraniu, z kołnierzem wykładanym i takimże samym pasem podwójnie blankowanym na piersiach, jak był na tarczy, w czerwonej spiczastej czapce, zakończonej sześciu piórkami w obie strony, z wyłogiem białym w środku wyciętym.

FELDEN.

W polu czerwonem — prawo - ukośna złota gałązka oliwna o siedmiu liściach. Nad hełmem w koronie dwie złote gałązki palmowe w prawo i w lewo.

HERB POGONIA

FELEŃSKI,
Feliński.

Herb własny Marka Feleńskiego, występującego w r. 1607, w Bochni.

FELSEIS.

Na tarczy dwudzielnej: w polu I — błękitnem — oskard z młotem, o złotych rączkach, ukośnie skrzyżowane, w II — czarnem — krzyż kawalerski srebrny. Nad hełmem korona. Labry z prawej strony błękitne, a z lewej czarne, z obu

stron podbite srebrem, Jan Nechay, radca sądu apelacyjnego w Galicji, nobilitowany w r. 1852.

FELSZTYŃSKI czyli NAŁĘCZ odm.

W polu czerwonem — chusta biała w obręcz zwinięta, z końcami niezwiązanemi. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Herb własny, nadany 16.5.1780 r.

FERBER I.

W polu złotem (czy też błękitnem: glauco) — trzy czerwone głowy dzicze, dwie i jedna. Nad hełmem w koronie między dwoma skrzydłami złotemi, na ogonie pawim głowa dzicza czarna. Rodzina mieszczańska z Gdańska, z której Eberhard otrzymał w roku 1515 zatwierdzenie swego herbu.

FERBER II.

W polu barwy niewiadomej nad sercem z trzema utkwionemi mieczami: jednym prosto, a dwoma ukośnie w strony — półksiężyc rogami do góry.

FERBER III.

W polu barwy niewiadomej— — na barku półksiężyca serce z utkwionemi trzema mieczami, wszystko to umieszczone ukośnie w lewo.

FERBER IV.

Na tarczy ściętej, w polu górnem srebrnem — czerwone serce z trzema utkwionemi weń mieczami, jednym prosto, a dwoma ukośnie w strony, w w dolnem błękitnem — półksiężyc srebrny rogami na dół. Nad hełmem korona. Labry błękitne podbite srebrem.

FERBER V.

Na tarczy podzielonej na trzy pola klinem o łukowatych, rozchodzących się od szczytu ku dołowi tarczy bokach, w I srebrnem — trzy miecze w czerwonem sercu utkwione: jeden wprost na dół, a dwa w strony ku bokom, w II błękitnem — półksiężyc złoty, w III zaś czerwonem — głowa orła biała z mitrą. Labry z prawej strony czerwone podbite srebrem, a z lewej błękitne podbite złotem.

FERBER VI.

Na tarczy czterodzielnej, w polu I czerwonem — ukoronowana głowa orła biała, w II błękitnem — półksiężyc srebrny, w III srebrnem — dwa poprzeczne pasy błękitne, jeden pod drugim, w IV zaś srebrnem — trzy miecze w czerwonem sercu utkwione: jeden prosto, a dwa w strony. Nad hełmem w koronie dwie trąby: pierwsza srebrna z dwoma poprzecznemi pasami błękitnemi; druga zaś pół czerwona i pół srebrna. Labry z prawej strony czerwone, a z lewej błękitne, podbite srebrem.

FERGIS.

Herb, o nieznanym opisie, wymieniony przez hr. Uruskiego.

FERNBERG.

Na tarczy ściętej, w polu górnem złotem— dwugłowy orzeł czarny, w dolnem błękitnem na zielonej murawie w skale — otwór czarny, obramowany złotem. Nad hełmem w koronie dwa czarne skrzydła. Labry błękitne podbite z prawej strony złotem, a z lewej srebrem. Herb nadany w roku 1786 z przydomkiem von Fernberg, Ferdynandowi Fernbergowi.

FERSTER,

Förster.

Na tarczy z pasem poprzecznym srebrnym, w polach błękitnych, w górnem — złoty ul między sześciu pszczołami złotemi, w dolnem zaś, na murawie zielono ubrany leśnik z siekierą na prawem ramieniu, od lewej strony ku drzewinie dążący. Nad hełmem w koronie takiż sam leśnik do kolan. Labry błękitne podbite złotem.

FIGENAU.

Figenaw.

Na tarczy dwudzielnej: w polu I srebrnem—pół ukoronowanego orła czarnego z mieczem w prawej łapie, w II czarnem — pół kotwicy srebrnej. Nad hełmem w koronie między

HERB POŁOTA

dwoma skrzydłami orlemi, prawem białem, a lewem czarnem — ręka zbrojna z mieczem. Herb nadany w roku 1569 Michałowi Figenawowi, admirałowi floty polskiej.

FIGIETTY.

Na tarczy lew, wyskakujący w prawo z za muru, ułożonego z drobnych cegiełek bez blanków i bez trzech kamieni, czem odróżnia się go od Zaręby.

FIHAUSER,

Vichauser.

Na tarczy czterodzielnej, w polach I i IV czarnych—z czerwonego pnia wzlatująca kuropatwa złota, w II i III złotych

— trzy kule czerwone: dwie i jedna. Nad hełmem w koronie między dwiema trąbami, prawą pół czerwoną i pół złotą z trzema kulami czerwonemi: dwie i jedna, i lewą pół złotą i pół czarną również z trzema kulami czerwonemi: dwie i jedna—z pnia wzlatująca kuropatwa złota. Labry z prawej strony czarne podbite srebrem, a z lewej czerwone podbite złotem. Zygmunt i Konrad Fihauserowie otrzymali w roku 1626 potwierdzenie przez cesarza Ferdynanda II.

FILIPOWICZ czyli POBÓG odm.

W polu błękitnem na barku podkowy srebrnej — krzyż złoty kawalerski. Nad hełmem w koronie wyżeł biały w obroży. Początek odmiany niewiadomy.

FINK,
Finck.

Na tarczy czterodzielnej: w polu I błękitnem — lew biały wspięty, w II i III — szachownica złoto - czarna, w IV błękitnem — sześciopromienna gwiazda srebrna. Nad hełmem w koronie pomiędzy dwiema trąbami: czarno - srebrną i srebrnoczarną — pół lwa wspiętego. Labry z prawej strony czarne podbite złotem, a z lewej białe podbite srebrem.

FINKE czyli OSTOJA odm.,
Fincke.

W polu czerwonem nad dwoma półksiężycami złotemi, barkami do siebie — sześciopromienna gwiazda złota. Nad hełmem w koronie na pięciu piórach strusich czerwonych— kotwica złota, uchem na dół. Labry czerwone podbite złotem. Herb nadany w roku 1805 z przydomkiem von Finckenthal, Benjaminowi Fincke, bankierowi lubelskiemu, przez Franciszka I, cesarza austrjackiego.

FISZEN,
Fischen.

W polu barwy niewiadomej — dwie ryby, jedna pod drugą: górna w prawo, dolna w lewo. Nad hełmem w koronie pół ryby łbem wprost do góry.

FISZER I,
Fischer.

Na tarczy czterodzielnej, poprzeczną białą rzeką przedzielonej, na polach I czerwonem i II srebrnem — pół męża w sukmanie i czapce z wyłogiem, trzymającego na plecach w prawej ręce siatkę rybacką, którego połowa naprzemian w polu czerwonem — srebrna, a w srebrnem — czerwona, w III srebrnem — ręka w ubraniu czerwonem, gałązkę wawrzynu trzymająca, w IV zaś czerwonem nad kotwicą srebrną uchem do góry — trzy sześciopromienne gwiazdy złote rzędem. Nad tarczą dwa ukoronowane hełmy; nad pierwszym pół takiego samego rybaka z siatką, jak na

tarczy, a nad drugim — ręka w czerwonem ubraniu, gałązkę wawrzynu trzymająca. Labry czerwone podbite srebrem. Nadany 20.7.1782 r. z przydomkiem von Kieselbach Janowi Franciszkowi i Wojciechowi, braciom Fischer przez Józefa II, cesarza niemieckiego.

FISZER II.

Na tarczy ściętej, w polu górnem błękitnem — pół jelenia, w dolnem srebrnem — ręka zbrojna z mieczem. Nad hełmem w koronie pół jelenia. Labry błękitne podbite srebrem. Nadany w roku 1797 z przydomkiem von Streitenau Sewerynowi Fischerowi.

FISZER III.

Na tarczy dwudzielnej: w polu I złotem — na murawie drzewo, w II srebrnem — na murawie porosłej trzciną bocian naturalny. Herb Jana Bernarda Fiszer, który otrzymał szlachectwo Św. P. Rz. w roku 1736, potem do szlachectwa inflanckiego w roku 1756 zaliczony został.

FITINGHOF I.

Vietinghoff.

W polu srebrnem — na ukośno - prawym pasie czarnym trzy złote muszle rzędem. Nad hełmem w koronie między dwoma skrzydłami orlemi: prawem złotem, a lewem czarnem, na kapeluszu czarnym, czerwono obszytym i trzema muszlami

HERB ALABANDA

złotemi ozdobiony, jedna i dwie — lis czerwony stojący, oglądający się w lewo. Labry czarne podbite srebrem.

FITINGHOF II.

W polu srebrnem na prawoukośnym pasie czarnym—trzy złote kule. Nad hełmem, na czarnym kapeluszu z wyłogiem białym — lis czerwony w biegu, kulę złotą w pysku trzymający. Labry czerwone podbite srebrem.

FLEMING I.

Flemming.

W polu błękitnem — wilk biały ukoronowany, trzymający czerwony klejnot w łapach. Nad

hełmem w koronie pawi ogon. Indygenat z r. 1700.

Według Siebmachera, wilk pierwotnie unosił się nad złotem kołem od wozu, następnie wilk przedstawiony był z kółkiem, czyli też z zawojem turniejowym, a wreszcie z kołem młyńskiem w łapach; podajemy tę ostatnią odmianę, najczęściej spotykaną, pod Flemingem II.

FLEMING II.

Na tarczy srebrnej, obramowanej czerwonem — ukoronowany lis czerwony wspięty. Nad hełmem w koronie pół lisa czerwonego między dwoma piórami strusiemi.

FLEMING III.

W polu błękitnem — lis wspięty, ukoronowany, barwy naturalnej, trzymający w łapach klejnot. Odmianę tę podajemy według Chrząńskiego.

FLEMING IV.

W polu błękitnem — lis wspięty barwy naturalnej, trzymający w łapach klejnot. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Odmianę tę podajemy według Chrząńskiego.

FLEMING. Odmiana hrabiowska.

Na tarczy pięciodzielnej przez pola I i IV złote — czarna laska marszałkowska z końcami srebrnemi prawo - ukośna, w II i III czarnych — trąbka pocztowa złota, zakręcona wylotem w lewo do góry, w V zaś błękitnem — wilk wspięty, trzymający w łapach pierścień czerwony, czy też zawój turniejowy. Nad hrabiowską koroną trzy hełmy ukoronowane: nad pierwszym laska czarna z końcami srebrnemi; nad drugim— trzy pawie pióra, nad trzecim zaś — trąbka pocztowa złota.

FLORENTYNI,

Fiorentyni, Florentini.

Na tarczy ściętej, w polu górnem złotem—czerwona brama forteczna o płaskim spiczastym dachu, z otworem czarnym i dwoma oknami, z obu stron po baszcie o pięciu blankach i dwuch oknach, jednem nad drugiem, z boków zaś wież, po budynku o spiczastym dachu, o trzech oknach każde: dwuch i jednem; w dolnem błękitnem — ręka zbrojna, trzymająca w lewo pięciolistną białą różę na gałązce z pączkiem i listkami. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich, po bokach tarczy po trzy chorągwie, jedna pod drugą — po prawej obramowane frendzlą srebrną, na pierwszej czerwonej —orzeł biały z berłem w prawym szponie, a kulą w lewym, druga jest zielona, a trzecia purpurowa; po lewej zaś stronie na pierwszej złotej, obszytej frendzlą srebrną — dwugłowy orzeł czarny z koroną, z berłem w

prawym szponie, z kulą w lewym, druga błękitna, a trzecia czerwona, obszyte frendzlą złotą.

FOGELFEDER I,
Vogelfeder.

W polu srebrnem—na ukośno prawym pasie błękitnym rzędem cztery sześciopromienne gwiazdy złote. Nad hełmem w koronie pół młodego człowieka w kaftanie zapiętym ze wstęgą błękitną o czterech sześciopromiennych gwiazdach złotych, zawieszoną przez plecy, z rozstawionemi rękoma, trzymającego sokoła na lewej ręce. Herb rodziny niemieckiej czy szwajcarskiej, w Prusach osiadłej. Natomiast według hr. Uruskiego opis tego herbu brzmi następująco: w polu błękitnem — pas ukośny od prawej ku lewej stronie, na nim cztery złote gwiazdy rzędem. Nad hełmem w koronie mąż po kolana w długiej szacie, na tej od prawego ramienia pas, na którym cztery gwiazdy, jak na tarczy; mąż w lewej ręce trzyma krogulca w prawo.

FOGELFEDER II.

W polu srebrnem — na ukośno - prawym pasie błękitnym cztery rzędem, sześciopromienne gwiazdy złote. Nad hełmem w koronie pół męża bez rąk, wstęgę błękitną z czterema sześciopromiennemi gwiazdami złotemi przez ramię prawe noszącego.

HERB OLIWA

FOKS,
Fox, Foxius.

W polu czerwonem — dwie kosy, drzewce ukośnie skrzyżowane mające, końcami zaś ku bokom tarczy skierowane. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Indygenat z roku 1606.

FONTANA,
Fontanna.

W polu czerwonem — pod orłem dwugłowym czarnym, ukoronowanym w środku tarczy na poprzecznym pasie srebrnym — wodotrysk między trzema równoległemi rzędami sześciopromiennych gwiazd złotych w szachownicę po pięć w

każdym rzędzie. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Rodzina włoska nobilitowana w Polsce w r. 1764.

FRANTZIUS czyli TACZAŁA odm.,
Frantius.

Na tarczy ściętej, w polu górnem błękitnem — trzy sześciopromienne gwiazdy srebrne: jedna i dwie, w dolnem złotem na zielonej murawie — bocian z kulą w prawej łapie. Nad hełmem w koronie bocian z kulą w prawej łapie. Herb nadany Teodozemu Krystynowi Frantziusowi w roku 1790 w Polsce, potwierdzony w Prusach w r. 1803.

FRĄCKI czyli OSTRZEW odm.

W polu czerwonem — pień poprzeczny z trzema rękami u góry, a dwoma u dołu. Nad hełmem w koronie takiż pień z trzema rękami z prawej, a dwoma z lewej strony.

FREBNER,
Frobner, Fröbner.

W polu złotem — czarna głowa barania z rogami i językiem czerwonemi. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie: czarne między złotemi. Labry czarne podbite złotem. Herb starej rodziny pruskiej, znanej u nas w XVII wieku.

FREDIANI.

Herb własny Jana Baptysty Fredianiego, pisarza skarbu koronnego w r. 1690.

FREDRO czyli BOŃCZA odm.

Na tarczy ściętej, w jednej trzeciej u góry, w polu błękitnem na poduszce czerwonej — jabłko królewskie; na reszcie tarczy pięciodzielnej, w polu I srebrnem — mur o trzech blankach (Odwaga), w II błękitnem nad półksiężycem złotym — strzała żeleźcem do góry między dwiema sześciopromiennemi gwiazdami złotemi (Sas), w III czerwonem — pień o dwuch sękach z prawej strony, a trzech z lewej z krzyżem kawalerskim złotym utkwionym u góry (Nieczuja), w IV złotem na niedźwiedziu czarnym—panna ukoronowana z rozpuszczonemi włosami, z rękami do góry wzniesionemi, w sukni błękitnej (Rawicz), w V zaś błękitnem — wspięty jednorożec biały (Bończa). Nad hrabiowską koroną pięć hełmów ukoronowanych: nad pierwszym — pień z krzyżem złotym, nad drugim proporzec czerwony w lewo, nad trzecim pół jednorożca białego, nad czwartym pawi ogon, nad piątym zaś między dwoma złotemi rogami jeleniemi pół niedźwiedzia czarnego, z różą czerwoną w prawej łapie. Labry z prawej strony błękitne, a z lewej czerwone podbite srebrem.

FREISELSFELD.

Na tarczy czterodzielnej: w polach I i IV białych — lis czerwony w prawo, w II i III czerwonych — belka biała na-

ukos od prawej ku lewej stronie. Nad hełmem w koronie orzeł czarny dwugłowy.

FREJBERG,
Freyberg.

Na tarczy dwudzielnej: w polu I błękitnem—pół słońca złotego i dwie sześciopromienne gwiazdy złote z prawej strony, jedna nad drugą, w II srebrnem — kotwica czarna uchem do góry, błękitnym sznurkiem okręcona. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Labry błękitne podbite z prawej strony srebrem, a z lewej złotem. Nadany 5.9.1839 r. Markowi, synowi Izaaka, Freybergowi, przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego.

FREJMAN,
Freyman.

Na tarczy czterodzielnej w polach: I i IV dwudzielnych, w prawem złotem — pół orła czarnego, w lewem zaś czarnem — pas poprzeczny złoty, w II i III ściętych od góry srebrnych —dwie rzędem błękitne sześciolistne róże, a od dołu błękitnych — po takiej samej róży białej. Nad tarczą dwa ukoronowane hełmy, nad pierwszym orzeł czarny z głową w lewo, nad drugim zaś z wazonu błękitnego z dwoma różyczkami białemi — pięć piór strusich. Labry z prawej strony czarne podbite złotem, z lewej błękitne podbite srebrem. Herb nadany Rochowi Freymanowi przez cesarza Ferdynanda.

HERB BOJCZA

FRENKEL,
Fraenkel.

W polu czerwonem nad prawo - ukośnym pasem czarnym z trzema sześciopromiennemi gwiazdami złotemi — pół orła czarnego ukośnie skrzydłem do góry, pod pasem zaś — czapka skrzydlata Merkurego w lewo. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Labry czerwone podbite srebrem. Tarczę podtrzymują dwa charty białe w obrożach z głowami odwróconemi. Godło Sapienter et Audacter. Nadany d. 14.1.1839 r. Antoniemu, Edwardowi Fraenkel przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego.

FRENTZEL.

Na tarczy ściętej, w górnej trzeciej części w polu zielonem — dwie sześciopromienne gwiazdy złote rzędem, w dolnem zaś srebrnem — drzewo. Tarczę okrywa płaszcz zielony i korona szlachecka, z lewej zaś strony olbrzym oparty na tarczy z maczugą w ręku. Herb nadany 5.2.1826 r. Piotrowi Lebrechtowi Frentzel, przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego.

FREZNEL,
Fresnel.

Na tarczy czterodzielnej, w polach I i II, w trzeciej części od góry czerwonych—lew złoty, od dołu dwubarwne w szachownicę (vair), w III i IV złotych — dwugłowy orzeł czarny w koronie. Nad tarczą korona hrabiowska. Indygenat z r. 1825.

FRITSCHE.

Tarcza w czworo przedzielona, w jej środku mała tarcza, na niej srebrny pas, nad którym trzy gwiazdy; na głównej tarczy w I i IV polu złotem — róże i lilje, w II i III srebrnem — skrzydło orle.

FRITSCHE,
Fritsch, Frycz.

Na tarczy dwudzielnej: w polach I złotem, a w II błękitnem — kolumna srebrna na piedestale z korynckim kapitelem między dwoma wspiętemi kozłami, srebrnym z prawej, czarnym z lewej strony. Nad hełmem w koronie takaż kolumna z wspiętym kozłem złotym po lewej stronie. Labry błękitne podbite złotem. Indygenat z r. 1775.

FRONSBERG.

Tarcza wpoprzek przedzielona, w górnej białej części, książka, stojąca grzbietem w lewo, w czarnych okładkach, o złotym skraju, w dolnej części, w polu niebieskiem—biała wieża o trzech blankach z bramą. Nad hełmem w koronie biała wieża, między jej blankami książka stojąca, jak na tarczy.

FRYDHUBER,
Friedhuber.

Na tarczy w jednej trzeciej od góry ściętej, w polu I złotem — pół orła czarnego, w II dolnem, na zielonej murawie, trójszczytowa góra z otworem czarnym, obramowanym złotem na środku i z trzynastu drzewkami, rzędem na szczytach po sobie idącemi. Nad tarczą dwa hełmy w koronach, nad pierwszym pół orła czarnego w lewo — labry czarne podbite złotem, nad drugim między dwiema trąbami nawpół srebrnemi i błękitnemi otwór kopalni — labry błękitne podbite złotem. Herb nadany Antoniemu Friedhuberowi, urzędnikowi w kopalniach solnych w Wieliczce z przydomkiem von Grubenthal r. 1794.

FRYZE I,

Friese.

Na tarczy dwudzielnej: w polu I ściętem, od góry złotem — podwójna lilja błękitna, od dołu zaś srebrnem — ukoronowana brodata głowa, w II zielonem—olbrzym, zielonym wieńcem przepasany, w prawej ręce dzidę ostrzem w ziemię, lewą na biodrze opartą, trzymający. Nad hełmem korona. Herb rodziny pochodzenia mieszczańskiego, z której Antoni Friese, przez Stanisława Augusta, króla polskiego, do godności szlacheckiej w r. 1768 wyniesiony został.

FRYZE II.

Na tarczy dwudzielnej: w polu I, linją lewo - ukośną przedzielonem, od góry złotem — lilja błękitna, od dołu zaś srebrnem—ukoronowana głowa brodata w profilu, z białym kołnierzem, wyłożonym na szyji, w polu II błękitnem — olbrzym, przepasany zielonym wieńcem, prawą ręką maczugę na ziemi, lewą na biodrze opartą trzymający. Nad tarczą korona hrabiowska.

FUCHS I,

Fuks.

W polu złotem — lis czerwony wspięty. Nad hełmem w czapce czerwonej z wyłogiem gronostajowym — lis czerwony, siedzący z podniesioną łapą prawą. Labry czerwone podbite złotem.

HERB PÓŁKOZA

FUCHS II,

Fuks.

Wpolu złotem — lis czerwony wspięty w lewo. Nad hełmem w czapce czerwonej z wyłogiem białym — lis siedzący w lewo. Labry czerwone podbite złotem.

FUCHS III,

Fuks.

Na tarczy dwudzielnej: w polu I złotem — pół ukoronowanego orła czarnego, w II błękitnem — wspięty lis biały. Nad hełmem w koronie między dwoma skrzydłami czarnemi pół wspiętego lwa białego w lewo. Labry błękitne podbite złotem.

FUCHS. Odmiana baronowska. Fuks.

Na tarczy pięciodzielnej, obramowanej złotem, w polach: I i IV złotych — pół ukoronowanego orła czarnego, w II i III błękitnych — lis biały wspięty, (w II w prawo, a w III w lewo głową odwrócony), w V zaś srebrnem — gałązka dębowa o trzech liściach z gałązką palmową ukośnie skrzyżowane i przewiązane wstęgą złotą. Nad baronowską koroną dwa hełmy ukoronowane: nad pierwszym gałązka o trzech liściach dębowych z gałązką palmową ukośnie skrzyżowane i przewiązane wstęgą złotą, nad drugim między dwoma czarnemi skrzydłami pół lisa z głową zwróconą w lewo. Labry z prawej strony zielone podbite srebrem, a z lewej czarne podbite złotem.

FUENGIROLA.

W polu czerwonem—w czarnej bramie baszty kamiennej, sześciobocznej z blankami i po trzy okna w rząd z każdego boku mającej, lew złoty z mieczem w prawej łapie. W szczycie hełmu koroną szlachecką nakrytego, wychodzi pół lwa jak w tarczy z paszczą ku tyłowi obróconą. Labry czerwone podbite złotem. Nadany 2.4.1841 r. Franciszkowi Młokosiewiczowi, przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego.

FURSOWICZ.

Herb własny Selima Fursowicza, duchownego tatarskiego w wileńskiem w r. 1591.

FURSTENBERG I, Fürstenberg.

W polu złotem — dwa poprzeczne pasy czerwone, jeden pod drugim. Nad hełmem w koronie dwa pióra bażancie złote z dwoma pasami czerwonemi, poprzecznemi. Labry czerwone podbite złotem.

FURSTENBERG II.

Na tarczy czterodzielnej: w polach złotych I i IV — dwa pasy poprzeczne czerwone, jeden pod drugim, w II i III — dwa pasy czerwone, pionowe, równoległe. Nad tarczą dwa hełmy ukoronowane, nad pierwszym dwa pióra złote z dwoma poprzecznemi pasami czerwonemi; nad drugim dwie trąby złote z listkiem dębowym w wylotach. Labry czerwone podbite złotem.

GABLENIEC I, Gabelentz.

W polu czerwonem — trójząb żelazny. Nad hełmem bez korony dwa skrzydła szare.

GABLENIEC II.

W polu srebrnem na klinie czerwonym o łukowatych ramionach, do góry obróconych — srebrny trójząb. Nad hełmem w koronie dwa skrzydła czerwono-srebrne barkami w prawo.

GABLENIEC III.

W polu na klinie czerwonym o łukowatych ramionach,

do góry obróconych — srebrne widły dwuzębne. Nad hełmem dwoje skrzydeł w połowie czerwonych u góry, srebrnych u dołu, barkami do siebie. Labry czerwone podbite srebrem.

GADON czyli ZAWADYNIEC odm.

W polu błękitnem między czterema srebrnemi liljami (po rogach tarczy) — pień o czterech sękach, po dwuch z każdej strony. Nad hełmem w koronie pół lwa.

GAFFRON I czyli ROGALA odm.,

Gawron, Gaweron.

W polu czerwonem — dwa czarne (pierwotnie srebrne) bawole rogi rzędem, munsztukami do góry na boki. Nad hełmem w koronie trzy wieńce z pawich piór, jeden i dwa.

GAFFRON II.

Na tarczy ściętej, w polu górnem złotem — trzy zielone wieńce stykające się, jeden nieco wyżej, dwa po bokach niżej, w polu zaś dolnem błękitnem — ryba w pałąk zgięta z gwiazdą sześciopromienną złotą na prawo naprzeciw głowy. Nad hełmem w koronie dwa skrzydła błękitne barkami do siebie, na których ryba zgięta, jak w tarczy z gwiazdą naprzeciw siebie.

HERB ZŁOTOGOLEŃCZYK

GAFFRON. Odmiana baronowska.

W polu czerwonem — dwa rogi bawole, pół srebrne i czarne. Nad koroną baronowską dwa hełmy. Nad pierwszym trzy wieńce z pawich piór, jeden i dwa; nad drugim dwa rogi bawole, czarno-srebrny i srebrno-czarny. Labry czerwone podbite srebrem.

GAJEWSKI,

Gajowski.

W polu błękitnem nad złotym półksiężycem — trzy srebrne lilje: jedna i dwie między dwiema sześciopromiennemi

gwiazdami. Nad hełmem w koronie ręka zbrojna z mieczem.

GAJL,

Gayl, Geill, Gayll.

Na tarczy ściętej, w polu górnem złotem — dwie róże czerwone, rzędem obok siebie, w dolnem zaś błękitnem — lilja złota. Indygenat polski otrzymał Adam Gayll w r. 1775.

GAJSRUCK,

Gajsruk.

Na tarczy ściętej, o sześciu polach i siódmem w środku (sur le tout), w I dwudzielnem z prawej błękitnem — róg bawoli srebrny z trzema takiemi samemi różami przy munsztuku u góry, z lewej zaś srebrnem — róg błękitny z trzema czerwonemi różami przy munsztuku, w II na pagórku zielonym — trzy lipowe listki, w III dwudzielnem z prawej błękitnem — trzy pasy srebrne prawo ukośnie, z lewej srebrnem — lew czarny, w IV błękitnem — trzy pasy srebrne prawo-ukośne, w V srebrnem — lew czarny, w VI srebrnem na zielonym pagórku trzy listki lipowe na środku, w VII dwudzielnem, z prawej błękitnem — róg bawoli srebrny z trzema takiemiż różyczkami przy munsztuku, z lewej srebrnem— róg bawoli błękitny z trzema różyczkami czerwonemi przy munsztuku. Nad tarczą cztery hełmy w koronach; nad pierwszym — dwa rogi bawole z różami, jak w tarczy, labry błękitne podbite srebrem; nad drugim skrzydła barkami w lewo, labry czerwone podbite złotem; nad trzecim — spiczasty kapelusz srebrny, z wyłogiem czarnym, koroną złotą i trzema czarnemi piórami strusiemi, labry czarne podbite srebrem, nad czwartym — trzy pióra strusie, czarne między białemi, labry czarne podbite srebrem. Herb rodziny austrjackiej, z której Jan hr. Gaisruk w r. 1795 otrzymał indygenat w Galicji.

GALEN,

Galeni, Gahlen.

W polu złotem — trzy czerwone haki, dwa i jeden. Nad hełmem w koronie między skrzydłami złotem i czerwonem — dwa haki rzędem przy sobie. Labry czerwone podbite złotem.

GALEN. Odmiana hrabiowska.

Na tarczy czterodzielnej, obramowanej złotem, w polach I i IV złotych — trzy czerwone haki, dwa i jeden, w II i III srebrnych — klucz złoty zębem w lewo do góry. Nad tarczą dwa hełmy ukoronowane, w pierwszym między skrzydłem złotem, a czerwonem na małej tarczy złotej — dwa czerwone haki rzędem przy sobie; nad drugim ręka zbrojna poza łokieć biało ubrana z kluczem złotym do góry, w prawo zębem. Labry czerwone podbite złotem. Herb hrabiowski rodziny von Galen z r. 1702, potwierdzony w Prusach

r. 1803 z dodaniem czarnego orła pruskiego po bokach tarczy.

GALERA.

Na tarczy pięciodzielnej: w polach I i IV srebrnych — dwugłowy orzeł czarny ukoronowany, w II i III czerwonych — mur kamienny z bramą otwartą i trzema małemi wieżami, środkową wyższą, w V błękitnem — łódź z żaglem. Nad tarczą korona. Herb nadany uchwałą sejmu z r. 1768, dyplomem Stanisława Augusta, króla polskiego Jerzemu i Józefowi Galerom z rodziny szlacheckiej włoskiej.

GALLO.

Herb własny Franciszka Gallo, występującego około r. 1589.

GAŁECKI czyli JUNOSZA odm.

W polu czerwonem — baran srebrny. Nad hełmem w koronie pawi ogon.

GANCKE czyli GĄSKA odm., Gantzke, Ganske, Ganski.

W polu czerwonem — gęś srebrna. Nad hełmem półksiężyc złoty barkiem w lewo między dwiema sześciopromiennemi gwiazdami. Labry czerwone podbite srebrem.

GANCKOW,

Gantzkow, Gantzkaw, Gantzke, Ganckoff.

Na tarczy lewo-ukośnie ściętej, w polu górnem srebrnem—

HERB AMADEJ

pół czerwonego jednorożca, w dolnej części szachownica srebrna i czerwona. W koronie pół czerwonego jednorożca. Labry czerwone podbite srebrem.

GARAPICH,

Serpohrad.

Na tarczy ściętej, w polu górnem czerwonem—dwa sierpy ostrzami do siebie, barkami do boków tarczy; w dolnem zaś srebrnem, na czarnem wzgórzu — złoty zamek. Nad tarczą dwa hełmy ukoronowane. Nad pierwszym między dwoma czarnemi skrzydłami — sierp ostrzem w lewo, nad drugim trzy pióra strusie: białe między czerwonemi. Labry czerwone podbite

srebrem. Michał Garapich, adwokat lwowski, członek Stanów Galicyjskich, otrzymał 30.9.1811 godność szlachecką z przydomkiem z Sichelburga, od Franciszka I, cesarza austrjackiego. Indygenowany zaś r. 1818 przez sejm galicyjski.

GARCZYŃSKI I.

W polu błękitnem pod rogami złotego półksiężyca — srebrna strzała żeleźcem do góry, między dwiema złotemi sześciopromiennemi gwiazdami. Nad hełmem w koronie cztery pióra strusie.

GARCZYŃSKI II.

W polu błękitnem pod rogami złotego półksiężyca — srebrna strzała, żeleźcem do góry między dwiema sześciopromiennemi gwiazdami. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie, przeszyte srebrną strzałą w prawo.

GARCZYŃSKI III. Odmiana hrabiowska.

W polu błękitnem pod rogami złotego półksiężyca — strzała srebrna, żeleźcem do góry między dwiema ośmiopromiennemi gwiazdami. Nad koroną hrabiowską hełm ukoronowany, nad którym cztery pióra strusie. Labry błękitno-srebrne.

GARTENBERG-SADOGÓRSKI.

Na tarczy, w polach I i IV srebrnych — naturalna góra skalista; w II i III złotych — drzewo palmowe zielone; w V zaś czarnem — krzyż srebrny. Nad koroną o sześciu pałkach trzy hełmy ukoronowane, nad pierwszym dwa skrzydła, nad drugim na trzech piórach strusich — krzyż srebrny, nad trzecim między rogami bawolemi górnik z młotem w prawej ręce, z lewą na biodrach opartą. Labry barwy niewiadomej. Gryfy podpierają tarczę. Indygenat nadany Mikołajowi Piotrowi Neugarden von Gartenberg na sejmie w r. 1788, z przydomkiem Sadogórski.

GASZYŃSKI,
Gaschin, Gaschien.

Na tarczy pięciodzielnej: w polu I błękitnem — lew złoty ukoronowany w lewo, w II złotem — orzeł błękitny ukoronowany, w III prawo-ukośnie linją zębatą ściętem, od góry złotem, od dołu błękitnem, takiż lew, w IV błękitnem—dwa kółka złote lewo-ukośne, jedno nad drugiem. Na tarczy środkowej, nakrytej książęcą koroną w polu czerwonem na srebrnym poprzecznym pasie — róża czerwona. Nad koroną hrabiowską trzy hełmy ukoronowane, w pierwszym orzeł błękitny ukoronowany w lewo, w drugim ogon pawi, w trzecim lew złoty ukoronowany. Labry błękitne podbite złotem.

GAUDEKER I,
Gaudecker, Gutaker.

W polu czerwonem — trzy trąby srebrne, w gwiazdę, wy-

lotami do siebie. Nad hełmem w koronie pół bawoła czarnego lub białego. Labry czerwone podbite srebrem.

GAUDEKER II.

W polu srebrnem — trzy czarne trąby oprawne w srebro, w gwiazdę, wylotami do siebie. Nad hełmem w koronie pół czarnego jelenia. Labry czarne podbite srebrem. Odmiana powyższego.

GAUDEKER III.

W polu srebrnem — trzy czarne kroje, dwa i jeden, obsadami do siebie. Nad hełmem w koronie pół czarnego jelenia. Odmiana powyższych.

GAWŁOWSKI czyli OSTOJA odm.

W polu czerwonem między barkami dwuch złotych półksiężyców — miecz ostrzem prosto na dół. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie: złote między czerwonemi. Labry czerwone podbite złotem. Początek odmiany niewiadomy.

GĄSKA I czyli BUDZISZ, Paparona, Parta - Roma, Spyrn.

(Patrz Budzisz, czyli Paparona, lub Gąska, t. II, str. 65).

GĄSKA II.

W polu niebieskiem — gęś biała, stojąca na darni zielonej, obrócona w prawą stronę

HERB ANCUTA

tarczy. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich.

GĄSKA III.

W polu czerwonem na srebrnych palach — gęś ukoronowana. Nad hełmem trzy pióra strusie.

GĄSKA odm. czyli GANCKE.

(Patrz Gancke czyli Gąska odm., t. II, str. 151).

GEBEL.

W polu błękitnem — między dwiema strzałami, żeleźcami na dół — półksiężyc srebrny rogami w prawo. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie: białe między błękitnemi. Labry błękitne podbite srebrem. Antoni Aloizy Gebel, sekretarz o-

kręgowy stryjski, otrzymał w roku 1794 szlachectwo galicyjskie z przydomkiem von Geburg.

GEBLER.

Na tarczy pięciopolowej: w polach I i IV błękitnych—trzy sześciopromienne gwiazdy złote, jedna i dwie; w II i III czerwonych — dwie strzały srebrne żeleźcami do góry, ukośnie skrzyżowane; w V ściętem, od góry srebrnem — orzeł dwugłowy czarny, u dołu linją prawoukośną podzielonem — u góry poletko czerwone, u dołu srebrne. Nad tarczą trzy hełmy ukoronowane, w pierwszym — trzy pióra strusie: czerwone między białemi, w drugim orzeł dwugłowy czarny, a w trzecim między dwiema trąbami w połowie naprzemian złotemi i błękitnemi—dwie strzały żeleźcami do góry, ukośnie skrzyżowane. Labry przy pierwszym błękitne, podbite złotem, przy dwuch następnych czerwone podbite srebrem.

GEDROIC czyli HIPOCENTAURUS odm.,
Giedroyć, Gedroit.

W polu srebrnem — hipocentaur, czarny w części końskiej, naturalny w części ludzkiej, strzela z łuku do własnego ogona w postaci złotego węża. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie: czarne między białemi. Labry czarne podbite srebrem. Całość okrywa płaszcz książęcy i mitra.

GEDROIC II czyli RÓŻA odm.

W polu złotem — róża czerwona. Nad tarczą płaszcz i mitra.

GEDROIC III.

W polu złotem, otoczonem wieńcem laurowym, nad różą czerwoną — hipocentaur brunatny z czarnemi kopytami, w części końskiej, naturalny w ludzkiej, strzelający z łuku czerwonego do ogona własnego w postaci zielonego węża. Nad tarczą płaszcz i mitra.

GEDROIC IV.

W polu błękitnem nad różą białą — hipocentaur brunatny z czarnemi kopytami w części końskiej, naturalny w części ludzkiej, ze złotego łuku srebrną strzałą mierzący do własnego ogona w postaci zielonego węża. Nad tarczą płaszcz i mitra książęca.

GEDROIC V.

Na tarczy ściętej, w polu górnem złotem — róża czerwona, w dolnem czerwonem — hipocentaur złoty w lewo, strzelający do własnego ogona w postaci węża w prawo. Nad tarczą płaszcz książęcy i mitra. Odmiana niedawna.

GENDERYCH,
Genderich.

W polu srebrnem — drze-

wo bez korony o trzech przeciętych konarach, wypuszczających po gałązce zielonej, zahaczone z tyłu w prawo ukośną kotwicą srebrną. Nad hełmem zdobnym w dwa czarne skrzydła — w koronie ręka zbrojna z mieczem.

GENTILS DE LANGALERIE.

W polu błękitnem pod krokwią złotą, pomiędzy trzema złotemi kołami zębatemi — miecz ostrzem do góry do szczytu tarczy przez krokwie zachodzący z rękojeściami w dolnem kole. Nad tarczą margrabiowska korona. Indygenat nadany de Langalerie'mu r. 1768.

HERB BAJBUZA

GEOMETER czyli JELITA odm., Frank.

W polu czerwonem — dwie srebrne kopje, żeleźcami do góry ukośnie skrzyżowane. Nad hełmem w koronie noga gryfa złota, stopą odwrócona do góry. Rodzina włoska de Franco, przezwana w Polsce Francuz, z której Piotr, geometra królewski, otrzymał za zezwoleniem Jana Zamoyskiego, kanclerza, powyższy herb, a przytem nazwisko Konglaneński oraz indygenat w r. 1582 od króla polskiego Stefana.

GEPPERT.

Na tarczy dwudzielnej, w polu prawem srebrnem — kotwica czarna, w polu lewem błękitnem — trzy gwiazdy sześciopromienne złote, jedna pod drugą; środkową obejmuje półksiężyc srebrny rogami w prawo. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie: białe między błękitnemi. Labry błękitne podbite srebrem. Herb nadany Józefowi Geppert, w r. 1789 przez Józefa II, cesarza rzymskiego, króla Galicji i Lodomerji.

GERBER.

W polu błękitnem, naprzeciw skały naturalnej o zielonym podnóżku, w falach srebrnych zanurzonej, z czarnym ukoronowanym orłem na szczycie w lewo obróconym — syrena z pochodnią w prawej, z lewą opartą na biodrze. Nad hełmem w koronie ręka zbrojna z mieczem w lewo. Labry błękitne podbite złotem.

GERET.

Na tarczy ściętej, w polu górnem srebrnem — feniks w płomieniach, w dolnem purpurowem — trzy pasy srebrne, prawo-ukośne równoległe. Nad hełmem w koronie między rogiem srebrnym, a czarnym — mąż w czapce czubatej, przez pół na prawo złoty, na lewo purpurowy w każdym ręku gałązkę o trzech dzwonkach trzymający. Herb nadany urodzonemu Samuelowi Ludgerowi Geretowi, syndykowi toruńskiemu, indygenowanemu w roku 1775.

GERING.

Na tarczy czterodzielnej, w polach I i IV srebrnych — pas błękitny, prawo-ukośny z trzema gwiazdami sześciopromiennemi złotemi, w II i III czerwonych — gryf srebrny. Nad tarczą dwa hełmy ukoronowane: w prawym skrzydło barkiem w prawo, w połowie od góry błękitne, od dołu czerwone z gwiazdą sześciopromienną złotą na środku, w drugim gryf srebrny. Labry z prawej strony czerwone, z lewej błękitne, podbite złotem.

GERINGER I.

Na tarczy, ze szczytem błękitnym o trzech złotych gwiazdach, dwudzielnej, w polu prawem złotem — pół czarnego orła z cyfrą złotą J. II. na piersiach; w lewem czarnem — lew złoty ze srebrną szablą w łapie. Nad hełmem w koronie pół orła czarnego z cyfrą złotą J. II. na piersiach. Labry czarne podbite złotem.

GERINGER II. Odmiana baronowska.

Na tarczy ściętej, w polu górnem dwudzielnem, z prawej złotem — orzeł dwugłowy ukoronowany z cyfrą J. II. złotą na piersiach, z lewej czarnem — lew złoty z mieczem, w polu zaś dolnem błękitnem, na pagórku zielonym — wieża srebrna. Nad tarczą trzy hełmy ukoronowane: nad pierwszym — lew złoty z mieczem w lewo, nad środkowym—orzeł dwugłowy czarny z cyfrą J. II. na piersiach, nad trzecim — chorągiewka wzdłuż zielono-czerwona trójkątna na krzyż ukośnie z proporcem w trzy równoległe pasy: biały, błękitny i czerwony. Labry z prawej czarne podbite złotem, z lewej błękitne podbite srebrem. Herb nadany w Austrji 26.4.1802 baronom Geringer von Oedenberg.

GERNE,
Goerne.

W polu srebrnem — nóż wpoprzek ostrzem w prawo między trzema listkami koniczyny, dwoma i jednym. Nad hełmem w koronie między jeleniemi rogami—listek koniczyny. Labry zielone podbite srebrem. Ludwik Goerne z rodziny brandeburskiej, jednego

szczepu z rodziną Dalchau, indygenowany w r. 1780.

GERSTORF,
Gierstorf, Gerszdorf.

Na tarczy ściętej, pole górne czerwone, dolne zaś dwudzielne, z prawej srebrne, z lewej czarne. Nad hełmem w koronie czerwony kapelusz spiczasty z wyłogiem w połowie srebrnym, w połowie czarnym, z trzema czarnemi i trzema białemi piórami koguciemi na wierzchu. Labry z prawej czerwone, z lewej czarne podbite srebrem. Bardzo stara rodzina niemiecka z której Stefan w roku 1641 otrzymał indygenat.

GESZAW I,
Geschaw.

Na tarczy czterodzielnej: w polach I i IV błękitnych — naprzemian w lewo i prawo obrócony żóraw srebrny, do kamienia łańcuchem przykuty, w polach II i III złotych — ręka z mieczem naprzemian w lewo i w prawo. Nad hełmem w koronie pół żórawia z koroną na szyji.

GESZAW II.

Na tarczy czterodzielnej: w polach I i IV błękitnych — żóraw z kamieniem w łapie podniesionej do góry, w II i III złotych — ręka z częścią rękawa miecz trzymająca. Nad hełmem w koronie między skrzydłami głowa żórawia z kubełka wystająca.

HERB BAWOROWSKI

GETING.

Herb, o nieznanym opisie, wymieniony przez hr. Uruskiego.

GIEBUŁTOWSKI.

Herb własny Józefa Giebułtowskiego, występującego w r. 1578 w województwie krakowskiem pow. lelowskim.

GIEDGOWD czyli ŁABĘDŹ odm.

W polu czerwonem, pod trzema złotemi półksiężycami barkami w prawo rzędem — łabędź biały. Nad tarczą korona.

GIÉGIÈR.

Herb, o nieznanym opisie, wymieniony przez hr. Uruskiego.

GIEJSZ,

Gieysz.

Na tarczy dwudzielnej: w polu prawem czerwonem — skrzydło czarne barkiem w lewo, w lewem zaś srebrnem — krzyż kawalerski bez prawego ramienia. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie.

GIEJSZTOR,

Gieysztor.

W polu czerwonem — między dwiema sześciopromiennemi gwiazdami złotemi — dwie połowy strzały rozdartej, ukośnie skrzyżowane. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie.

GIEJSZTOR odm.

W polu czerwonem — dwie połowy strzały rozdartej, ukośnie skrzyżowane, pomiędzy dolnemi końcami trzy belki, jedna nad drugą.

GIEJSZTOR odm. czyli BUCHOWIECKI.

(Patrz Buchowiecki, czyli Giejsztor odm., t. II, str. 63).

GIEŁGUD czyli DZIAŁOSZA odm.,

Gełgud.

W polu czerwonem — gwiazda złota i skrzydło czarne barkiem w lewo rzędem wpoprzek tarczy. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie.

GIERAŁT,

Gerald, Osmioróg, Osmaróg, Osmarany, Rogów.

W polu czerwonem, między czterema jabłkami lub pomarańczami, lub też zielonemi albo złotemi, kulkami, t. j. po jednej u góry i po bokach—krzyż srebrny z rozdartemi ramionami. Nad hełmem w koronie cietrzew. Jeden z najstarszych herbów polskich.

GIERAŁT odm. czyli GIERCZYŃSKI.

(Patrz Gierczyński, czyli Gierałt odm. — poniżej).

GIERAŁTOWSKI czyli JASTRZĄB odm.

W polu błękitnem między ocelami srebrnej podkowy do góry — krzyż kawalerski. Nad hełmem w koronie jastrząb szary.

GIERCZYŃSKI czyli GIERAŁT odm.

W polu błękitnem między czterema złotemi kulami — krzyż srebrny z rozdartemi ramionami. Nad hełmem w koronie cietrzew. Labry błękitne podbite srebrem. Odmiana, przysługująca rodzinie polskiego pochodzenia, w Prusach zachodnich osiadłej.

GIERSZT,
Görst, Goerscht.
W polu czerwonem — trzy szpady rękojeściami złotemi w lewo, ostrzami na dole do siebie zbliżone. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie.

GIGIOTI,
Ghigiotti.
W polu błękitnem—na drzewie ptak. Nad hełmem korona. Herb Kajetana, kanonika warmińskiego, nobilitowanego w r. 1768.

GINTAR.
Herb własny Tomasza Gintara, kanonika katedry Kamieńca Podolskiego w r. 1565.

GINWIŁŁ.
W polu czerwonem — na pniu złotym — stojący na murawie zielonej jastrząb szary. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Stary herb litewski jednej z linji Ginwiłłów, możnowładców litewskich.

GINWIŁŁ i HIPOCENTAURUS.
Tarcza w połowie ścięta, w górnem polu srebrnem — centaur, w prawo obracający się z wężem w miejsce ogona, do którego z łuku strzela; w dolnem czerwonem, pionową linijką złotą przedzielonem — z prawej strony jastząb na pniu w lewo, z lewej łabędź na murawie w prawo. W szczycie hełmu sama korona szlachecka. (Opis i nazwę

HERB BAŻEŃSKI I

tego herbu podajemy za Heroldją Królestwa Polskiego).

GIRBERT.
Herb własny Girberta, o przydomku Studnicki, występującego w 1719 r.

GIRK.
Tarcza wzdłuż przedzielona; w prawej części czerwonej — herb Nałęcz, w lewej — herb dawny Girków, przedstawiający pole przedzielone na trzy części, w których na polach złotych trzy pagórki czarne, z nich środkowy, nieco pochyły, na wierzchołku którego hełm, a w nim żóraw naturalnego koloru, jedną nogą wsparty, a w dru-

giej, nieco podniesionej, trzymający kamień biały; nad wierzchołkami dwuch innych pagórków po jednej gwieździe złotej. Nad tarczą hełm, w którym ozdoby herbu Nałęcz, wewnątrz których żóraw, jak na środkowym pagórku, na tarczy.

GIRSKI czyli ŁABĘDŹ odm.

W polu błękitnem albo czerwonem — łabędź, trzymający pod prawą łapą dwie krokwie w kształcie litery W ułożone. Nad hełmem w koronie — łabędź.

GIRSKI II.

W polu błękitnem — nad dwiema krokwiami srebrnemi w kształcie litery W — łabędź srebrny. Nad hełmem — łabędź. Labry błękitne podbite srebrem. Odmiana poprzedniego.

GISLANZONI,

Ghislanzoni.

Na tarczy przedzielonej pasem błękitnym ukośno-prawym z polem górnem srebrnem, dolnem złotem — lew naturalny, proporzec czerwony w łapach trzymający. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie.

GITEDZETYNIAN.

Herb, wymieniony przez hr. Uruskiego, o niewiadomym opisie.

GIZA I,

Gissa, Giesi.

W polu srebrnem pod lwem czerwonym w lewo — trzy rzeki wężykowate równoległe poprzeczne, naturalna między błękitnemi. Nad hełmem w koronie lew czerwony w lewo.

GIZA II.

Tarcza w czworo przedzielona; w pierwszej części niebieskiej — lew ukoronowany, stojący, trzyma strzałę w łapie, w drugiej i trzeciej części trzy czarne belki, w czwartej części niebieskiej — łabędź siedzący na złotej koronie. Indygenat z r. 1652.

GIZA III.

Mur w dwa rzędy kamieni, na nim trzy blanki; z tych środkowa wyższa od bocznych, nad każdą z blank gwiazda.

GIZA IV.

W polu błękitnem z trzema gwiazdami złotemi sześciopromiennemi, jedna i dwie — mur we trzy blanki.

GIZA V,

Giesche, Gische.

Na tarczy ściętej, w polu górnem dwudzielnem z prawej błękitnem — trzy gwiazdy sześciopromienne złote, dwie i jedna, z lewej błękitnem — lew złoty, w polu zaś dolnem srebrnem — mur czerwony z bramą o trzech blankach. Nad hełmem w koronie między dwoma skrzydłami — pół charta w złotej obroży. Labry z prawej błękitne, z lewej czerwone. podbite srebrem.

GIŻYCKI czyli GOZDAWA odm. Odmiana hrabiowska.

W polu czerwonem — srebrna lilja podwójna. Nad koroną hrabiowską pawi ogon z lilją na środku.

GLASENAP I,

Glesenapp.

W polu srebrnem — krokiew (chewron) czerwona. Nad hełmem takaż krokiew, z obu stron trzema piórkami pawiemi ozdobiona.

GLASENAP II.

W polu srebrnem — trójkąt, na rogach kórego głowa ludzka i po dwa pióra strusie w dwuch górnych jego bokach, a poniżej którego z prawej strony głowa ludzka z szyją i włosami, w lewo zwrócona. Herb ten podajemy według opisu Niesieckiego.

GLASENAP III.

W polu srebrnem — krokiew czerwona, której lewa odnoga krótsza na głowie murzyńskiej oparta. Nad hełmem taka sama krokiew z głową murzyńską u spodu lewej odnogi, zdobna sześciu piórkami pawiemi po trzy na każdym boku i trzema piórami strusiemi: białem, czerwonem i czarnem na wierzchu.

GLASENAP IV.

W polu czerwonem pod krokwią srebrną — głowa murzyńska. Nad hełmem w koronie

HERB BECZKA

między skrzydłem srebrnem, a czarnem pod srebrną krokwią — głowa murzyńska. Labry czerwone podbite srebrem. Odmiana poprzedniego.

GLAUBICZ,

Glaubitz, Gluboz, Glouboz, Glawbz.

W polu błękitnem — ryba złota, w lewo. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Bardzo stary herb śląski.

GLAUBICZ odm.

Na tarczy — ryba, mająca koło szyji czerwoną obwiązkę.

GLAUSNAF I,

Glasoff, Glasow.

Na tarczy, ściętej linją lewoukośną, w polu górnem błękitnem — ręka zbrojna z mie-

czem, w dolnem — szachownica złoto-srebrna ukośna. Nad hełmem w koronie książęcej dwie trąby.

GLAUSNAF II.

Na tarczy lewo-ukośnie ściętej, w polu górnem srebrnem— ręka zbrojna z mieczem, w dolnem — szachownica błękitno-srebrna. Nad hełmem dwie trąby błękitno-srebrne. Labry błękitne podbite srebrem.

GLIŃSKI,

Hliński.

W polu czerwonem — przez górną belkę znaku, przypominającego ruską literę P—krzyż, na dół ramionami zwieszony, z końcem górnym, w kotwicę rozdartym. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie.

GLIŃSKI II. Odmiana książęca.

W polu czerwonem — ruska litera P biała, przez której środek przechodzi belka okrągła, rozdarta nad literą, a wewnątrz litery u spodu przekrzyżowana; tarcza okolona mitrą książęcą. W koronie trzy pióra strusie.

GLISZCZYŃSKI czyli JASTRZĘBIEC odm..

Głyszczyński.

W polu błękitnem pod nogą zbrojną (w lewo do góry piętą) podkowa złota, półtora krzyża srebrnego na barku i krzyż złoty kawalerski między ocelami mająca. Nad hełmem w koronie jastrząb z podkową i krzyżem w prawej łapie, z dzwonkiem u lewej.

GLOBUS czyli DANGEL.

(Patrz Dangel czyli Globus, t. II, str. 93).

GLOTZ.

Tarcza wpoprzek przedzielona, w górnej części, w polu złotem — pół orła czarnego rozdartego w prawo, w dolnej części niebieskiej — laska Merkurego, nieco naukos od prawej ku lewej stronie. Nad hełmem w koronie — pół orła czarnego dartego w prawo.

GLOWER I i II.

W polu czarnem — między trzema półksiężycami srebrnemi, rogami do góry — krokiew srebrna, siedmioma lub dwoma kłosami czarnemi upstrzona. Nad hełmem bez korony, między rogami srebrnego półksiężyca — kogut czarny. Herb z Anglji przez Archibalda Andrzeja do Glayden Glowera przyniesiony. Tenże Archibald w r. 1726 indygenowany został w Polsce.

GŁAŻEWSKI czyli PORAJ odm.

Patrz Niekrasz.

GŁOGOWSKI.

Herb własny Marcina Głogowskiego, występującego w 1607 roku.

GŁOSKÓW.

Na tarczy, obramowanej złotem w polu czerwonem — dwa srebrne barany tyłem do siebie. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie: czerwone między białemi. Herb nadany Franciszkowi Stalkowskiemu, dziedzicowi dóbr Głosków, przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego d. 13.4.1830 r.

GNADKOWSKI czyli PRUS I odm.,
Gniadkowski, Gnadkan.

W polu czerwonem — półtora krzyża srebrnego (bez lewego ramienia), rozdartego u dołu. Nad hełmem trzy pióra strusie: białe między czerwonemi. Labry czerwone podbite srebrem. Herb rodziny z mławskiego w Prusach, w XVII w. osiadłej, używającej przydomku Gołembiewski.

GNIAZDOWA.

W polu czerwonem — złoty korab z wieżą kamienną murowaną między trzema złotemi sześciopromiennemi gwiazdami. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie z brogiem złotym na środku. Labry czerwone podbite złotem. Herb nadany Piotrowi Gniazdowskiemu, synowi Józefa, przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego 2.4.1844 r.

GNIESZAWA.

W polu czerwonem nad barkiem złotego półpierścienia,

HERB TRZYWDAR

zdobnego w klejnot i obejmującego srebrną czterolistną różę — strzała złota żeleźcem do góry. Nad hełmem w koronie ogon pawi złotą strzałą przeszyty. Herb Słodkowskich w siewierskiem w XVII w.

GNIEWOSZ czyli GRYF Z KSIĄŻKĄ.

W polu błękitnem — gryf biały wspięty z książką w przednich łapach. Nad koroną między dwoma skrzydłami—rycerz w zbroji z trzema piórami na szyszaku, strzałą z góry na dół ukośnie przeszyty. Herb nadany Franciszkowi Cerner, przez

Stanisława Augusta, króla polskiego d. 23.8.1793 r.

GOCZ,
Gotsch, Gödsch.
W polu srebrnem — trzy pionowe pasy czerwone. Nad hełmem pod drzewem ze złotemi jabłkami — baran srebrny. Labry czerwone podbite srebrem. Herb rodziny śląskiej Szafgoczów (Schafgotsch).

GOCZAŁKOWSKI czyli SZRENIAWA odm.,
Gotschalkowsky.
W polu czerwonem — krzywaśń srebrna w kształcie odwróconego S z krzyżem kawalerskim u góry. Nad hełmem w koronie między dwiema trąbami w połowie naprzemian czerwonemi i srebrnemi—krzyż kawalerski złoty. Labry czerwone podbite złotem. Herb rodziny pochodzenia polskiego, zniemczałej na Śląsku w XVI wieku.

GODEFREY.
Herb, o nieznanym opisie, wymieniony przez hr. Uruskiego.

GODULA czyli BODUŁA.
W polu błękitnem — trzy lilje srebrne, jedna pod drugą. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Herb z XII w.

GODZIĘBA,
Godziemba, Godzięby, Jamiołki-Godzięby.
W polu czerwonem — sosna o trzech konarach i pięciu korzeniach. Nad hełmem w koronie pół zbrojnego rycerza, trzymającego w prawicy sosnę, taką samą, jak na tarczy. Herb czysto polski z XIV w.

GODZIĘBA odm. czyli SZTEMBART.
Patrz Sztembart.

GODZISŁAW-GRYF.
W polu błękitnem — gryf złoty wspięty, miecz ostrzem na dół trzymający. Nad hełmem w koronie takiż gryf. Labry błękitne podbite złotem. Herb nadany Wojciechowi Brzezińskiemu, synowi Szymona, przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego d. 31.8.1847 r.

GOLEJEWSKI czyli KOŚCIESZA odm.
Na tarczy czterodzielnej, w polach czerwonych, w I—strzała srebrna u dołu rozdarta, w środku przekrzyżowana, żeleźcem do góry (Kościesza), w II — trzy złote kopje w gwiazdę (Jelita), w III — koło złote bez szprychy i dzwona u góry, z krzyżem zatkniętym (Ossorya), w IV — sześć złotych cegiełek, trzy, dwie i jedna, rzędem prostopadle (Rhor). Nad koroną hrabiowską cztery hełmy ukoronowane: w pierwszym trzy pióra strusie, białe między czerwonemi, w drugim pół kozła w lewo. w trzecim trzy pióra strusie, białe między czerwonemi, w czwartym złota kula z krzy-

żem na wierzchu między dwiema rybami, głowami na dół, złotą i czerwoną. Labry czerwone podbite srebrem z prawej, złotem z lewej strony. Herb rodziny mazowieckiej.

GOLĘDZINOWSKI.

Herb własny Mikołaja, syna Stanisława i Jakóba, syna Mateusza Golędzinowskich, występujących w r. 1563.

GOLICYN czyli GALICYN odm.

Tarcza wpoprzek przedzielona, w górnej części Pogoń Litewska, dolna część rozdzielona wzdłuż, w prawej stronie — herb Nowogrodu Wielkiego, t. j. w polu srebrnem — krzesło niebieskie, na niem złożone na krzyż berło i krzyż o długiej rękojeści, na poręczy krzesła— świecznik o trzech ramionach z zapalonemi świecami; krzesło podpierają dwa czarne niedźwiedzie; w lewej części w polu niebieskiem — krzyż biały z wyciętemi ramionami, w środku krzyża mała biała tarcza, na której — orzeł czarny dwugłowy.

GOLIŃSKI czyli ZABAWA odm.

Na tarczy dwudzielnej w polu I błękitnem — dwie lilje srebrne, jedna nad drugą, w swej prawej połowie widzialne, w II — szachownica czerwono-srebrna. Nad hełmem w koronie— trzy pióra strusie. Odmiana z XVII w.

HERB BEKIESZ

GOLSKI czyli ROLA odm.

W polu czerwonem między trzema różami srebrnemi — takież trzy kroje w gwiazdę, dwa i jeden. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Odmiana, przysługująca rodzinie Golskich na Kujawach i na Podolu osiadłej w XVI w.

GOŁASZEWSKI.

Herb, o nieznanym opisie, wymieniony przez hr. Uruskiego.

GOŁĄB,

Wenedyger, (Columba Alba, Venetus).

W polu czerwonem, lub czarnem — gołąb srebrny w locie.

Nad hełmem w koronie takiż gołąb. Herb rodziny w Prusach książęcych w XVII w. osiadłej.

GOŁĄB BIAŁY.

W polu błękitnem — gołąb srebrny w locie.

GOŁEMBIOWSKI,
Gołębiowski.

W polu czerwonem — mur srebrny z czterema piramidalnemi wieżyczkami. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie: białe między czerwonemi. Labry czerwone podbite srebrem. Herb Rejmanów Gołembiowskich w Prusach i na Pomorzu.

GOŁOCKI czyli PIELESZ odm.

W polu czerwonem — dwa miecze ostrzami na dół ukośnie skrzyżowane. Nad hełmem w koronie kołpak czerwony z piórem z każdego boku. Herb rodziny w chełmińskiem w XVII w. osiadłej.

GOŁUCHOWSKI czyli LELIWA odm.

Na tarczy ściętej, w polu górnem złotem — orzeł dwugłowy czarny ukoronowany ze złotą cyfrą J. II. na piersiach, w dolnem błękitnem, nad rogami złotego półksiężyca — takaż gwiazda sześciopromienna. Nad koroną hrabiowską i hełmem ukoronowanym — ogon pawi z półksiężycem i gwiazdą jak na tarczy. Labry z prawej strony czarne, z lewej błękitne — podbite złotem. Herb rodziny małopolskiej.

GOMOLIŃSKI czyli JELITA odm.

W polu czerwonem — trzy złote kopje w gwiazdę, środkowa ostrzem do dołu. Nad koroną hrabiowską pół kozła. Odmiana przyznana wraz z tytułem przez deputację szlachecką w Królestwie Polskiem r. 1822 Benedyktowi Gomolińskiemu.

GONCZ I,
Gonsz, Gącz, Gonsch.

W polu srebrnem — czerwony pas poprzeczny. Nad hełmem sajdak ze strzelami. Labry czarne podbite srebrem. Herb rodziny Czerniewskich w Prusach, Dąbrowskich na Pomorzu w XVII w. osiadłych.

GONCZ II.

Na tarczy lewo-ukośnie ściętej, w polu górnem czerwonem — pół kozła wspiętego, przebitego strzałą — w dolnem szachownica błękitno-srebrna.

GONIĘBICKI.

Herb własny Marcina, opłacającego pobór ze wsi Goniębice w województwie poznańskiem w pow. kościańskim.

GORAWIN.

W polu błękitnem — ręka złota zbrojna, w łokciu zgięta, trzymająca gałązkę oliwną. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Labry błękitne podbi-

te złotem. Godło: Nescia Fallere Vita. Herb nadany Bonawenturze Garszyńskiemu, synowi Mateusza i Józefowi Garszyńskiemu synowi Józefa, przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego, pierwszemu 22.12.1840 r., drugiemu 11.5. 1841 r.

GORCZYCKI.

Herb własny Jakuba, sługi Andrzeja Niedźwiedzkiego w r. 1580.

GORCZYŃSKI.

Na tarczy ściętej w polu górnem czerwonem — krzyż kawalerski złoty, w dolnem błękitnem — podkowa srebrna barkiem do góry. Nad hełmem w koronie orzeł czarny. Herb nadany Józefowi Kalasantemu z Górki, przez Franciszka II, cesarza Św. P. Rz. 25.1.1774 r.

GORDON.

W polu srebrnem, na mniejszej tarczy, obramowanej złotem, w polu błękitnem — czarny lew. Nad hełmem korona. Herb margrabiów Huntley ze Szkocji, z których Henryk otrzymał indygenat w r. 1658, potwierdzony Janowi w roku 1699.

GORDON I, II, III, IV, V, VI czyli BYDANT I, II, III, IV, V, VI.

(Patrz Bydant I, II, III, IV, V, VI czyli Gordon I, II, III, IV, V i VI, t. II, str. 68 i 69).

HERB
BIAŁOKUROWICZ

GORZEŃSKI czyli NAŁĘCZ odm., Gorzyński.

Na tarczy czterodzielnej: w polach I i IV czerwonych — chustka biała w obręcz, z końcami u dołu założonemi, w II i III złotych — orzeł czarny. Nad tarczą dwa hełmy ukoronowane: w pierwszym między dwoma rogami jeleniemi — murzyn lub murzynka w czerwonej szacie, z przepaską białą na głowie, w drugim — orzeł czarny. Labry przy pierwszym czerwone, podbite srebrem, przy drugim czarne podbite złotem. Herb rodziny Gorzeńskich z Gorzenia w Wielkopolsce, nadany im według jednej wersji w r. 1410

przez Zygmunta Luksemburczyka, cesarza Św. P. Rz., według innej, bardziej prawdopodobnej, przez Maksymiljana I, cesarza Św. P. Rz. w r. 1518.

GORZI.

W polu barwy niewiadomej pod siedmioma liljami rzędem w szczycie tarczy — prawo-ukośny pas między dwiema różami. Herb prawie identyczny z herbem rodziny weneckiej Gorzi.

GOSEN,

Goes, Göss.

W polu złotem — czarny róg barani, górnym końcem w lewo. Nad hełmem dwa takież rogi, obydwoma końcami w lewo. Labry czarne podbite złotem. Herb rodziny niemieckiej z Westfalji.

GOSIEWSKI czyli ŚLEPOWRON odm.

W polu czerwonem na podkowie srebrnej, obarczonej takimże krzyżem kawalerskim — czarny jastrząb z pierścieniem złotym w dziobie. Nad hełmem w koronie na trzech piórach strusich takiż jastrząb z pierścieniem na podkowie z krzyżem.

GOSKI czyli PRAWDZIC odm.

Wpolu błękitnem, nad murem czerwonem — pół złotego lwa. Nad hełmem w koronie takiegoż pół lwa z mieczem w łapie. Początek odmiany niewiadomy.

GOSTKOWSKI czyli DRZEWICA odm.

W polu błękitnem między rogami i pod barkiem półksiężyca złotego — po jednej gwieździe złotej. Nad hełmem w koronie ręka zbrojna z mieczem.

GOSTKOWSKI czyli GOZDAWA odm.

W polu czerwonem — lilja srebrna. Nad koroną baronowską na pawim ogonie — lilja srebrna. Herb rodziny mazowieckiej.

GOSTOMSKI.

Herb własny Adama Gostomskiego, występującego w r. 1571 w województwie kaliskiem w pow. gnieźnieńskim.

GOSZYŃSKI.

W polu błękitnem — trzy kopje ostrzami do góry, zetknięte u dołu. Nad hełmem w koronie — ręka zbrojna w łokciu zgięta, z dłonią zaciśniętą. Początek herbu niewiadomy.

GOWIŃSKI.

W polu czerwonem — półksiężyc rogami na dół, między niemi gwiazda, na barku półksiężyca — pół jelenia złotego. Nad hełmem w koronie ogon pawi.

GOWOROŻEC czyli BOŃCZA I.

(Patrz Bończa I czyli Goworożec, t. II, str. 46).

GOZDAWA I,

Gozdowa, Gzdow, Gozdzic.

W polu czerwonem — dwie lilje srebrne, jedna do góry, druga na dół, perścieniem w środku ze sobą spojone. Nad hełmem w koronie, na ogonie pawim takież lilje. Jeden z najstarszych herbów polskich.

GOZDAWA II.

W polu czerwonem — podwójna lilja srebrna. Nad hełmem w koronie na pięciu piórach strusich — lilja podwójna srebrna. Początek odmiany niewiadomy.

GOZDAWA III.

W polu czerwonem — lilja srebrna podwójna. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Odmiana z XVIII w., przysługująca Roszkiewiczom i innym.

GOZDAWA IV.

Na tarczy ściętej, w polach górnem srebrnem, dolnem zaś czerwonem — podwójna lilja naprzemian pół czerwona od góry, srebrna u dołu. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie.

GOZDAWA odm. czyli BEŁDOWSKI.

(Patrz Bełdowski czyli Gozdawa odm., t. II, str. 28).

HERB BIBERSZTEIN

GOZDAWA odm. czyli CHŁUSOWICZ.

(Patrz Chłusowicz czyli Gozdawa odm., t. II, str. 74).

GOZDAWA odm. czyli CZAPLIC.

(Patrz Czaplic czyli Gozdawa odm., t. II, str. 85).

GOZDAWA odm. czyli DELPACY II.

(Patrz Delpacy II czyli Gozdawa odm., t. II, str. 99).

GOZDAWA odm. czyli DŁUGAJSKI.

(Patrz Długajski czyli Gozdawa odm., t. II, str. 104).

GOZDAWA odm. czyli DZIERŻANOWSKI I.

(Patrz Dzierżanowski I czyli Gozdawa odm., t. II, str. 126).

GOZDAWA odm. czyli DZIERŻANOWSKI II.

(Patrz Dzierżanowski II czyli Gozdawa odm., t. II, str. 126).

GOZDAWA odm. czyli GIŻYCKI. Odmiana hrabiowska.

(Patrz Giżycki czyli Gozdawa odm., t. II, str. 161).

GOZDAWA odm. czyli GOSTKOWSKI. Odmiana baronowska.

(Patrz Gostkowski czyli Gozdawa odm., t. II, str. 168).

GOZDAWA odm., czyli HUMNICKI. Odmiana hrabiowska I.

Patrz Humnicki czyli Gozdawa odm. hrabiowska I.

GOZDAWA odm. czyli HUMNICKI. Odmiana hrabiowska II.

Patrz Humnicki czyli Gozdawa odm. Odmiana hrabiowska II.

GÓRA ZŁOTOSKALISTA czyli DESKUR.

(Patrz Deskur czyli Góra Złotoskalista, t. II, str. 101).

GÓRNY MĄŻ.

Na tarczy dwudzielnej: w prawem polu złotem — mąż nagi, przepasany w biodrach wieńcem zielonym i z takimże wieńcem na głowie, trzymający w prawej ręce wzniesiony młot górniczy, w lewem polu błękitnem — skała srebrna. W szczycie hełmu między dwiema trąbami myśliwskiemi, prawą błękitną, a lewą złotą takiż mąż, jak na tarczy.

GÓRSKI.

W polu błękitnem — na łańcuchu srebrnym, końcami wierzchu tarczy sięgającym — przewieszona podkowa srebrna. Nad koroną baronowską trzy hełmy, nad pierwszym — noga zbrojna piętą w prawo, nad środkowym między dwoma czarnemi skrzydłami — róża biała, nad trzecim — noga zbrojna z piętą w lewo. Labry błękitne podbite srebrem.

GÓRY.

W polu błękitnem — trzy góry, nad środkową krzyż. Nad koroną trzy pióra strusie.

GRABIE,

Graby, Grabia, Kocina.

W polu złotem — na pagórku zielonym wetknięte srebrne grabie. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Jeden z najstarszych herbów polskich.

GRABIE II.

W polu złotem — grabie srebrne siedmiozębne, grabiskiem na dół.

GRABIE III.

W polu złotem na pagórku zielonym — grabie czerwone lub czarne siedmiozębne. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Początek odmiany niewiadomy.

GRABISZ.

W polu złotem — orzeł niebieski z czerwonemi szponami. W koronie dwa orle skrzydła z udami, niebieskie i czerwone.

GRABOWIEC.

Na tarczy dwudzielnej w polu prawem zielonem — głowa jelenia naturalna, w lewem zaś srebrnem — drzewo grabowe. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie, na których z prawej strony trąbka myśliwska w górę, z lewej młot leśniczy do cechowania trzonkiem na dół. Herb nadany Gustawowi Henke, synowi Teodora, przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego d. 12.4.1843 r.

GRABOWSKI I czyli PODKOWA odm.

W polu błękitnem — podkowa srebrna barkiem do góry, strzałą lewo-ukośną przeszyta. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie, białe między błękitnemi. Labry błękitne podbite srebrem. Herb nadany w Prusach 30.4.1794 r. Janowi Gotliebowi, radcy sądowemu, Henrykowi Wilchelmowi, lejtnantowi i Bernardowi, kornetowi u Bośniaków.

HERB BLACHA I
czyli BUDWICZ

GRABOWSKI II czyli DOŁĘGA III odm.

W polu błękitnem pod barkiem między ocelami srebrnej podkowy — strzała żeleźcem na dół. Nad hełmem w koronie — trzy pióra strusie. Nadany Benjaminowi Ben-Dawid Grabowskiemu, ex-neoficie r. 1790.

GRABOWSKI III czyli ZABAWA odm.

Na tarczy dwudzielnej w polu prawem — szachownica, czerwono-złota, pole drugie błękitne. Nad hełmem w koronie czapka błękitna z wyłogiem w prawej połowie złotym, w lewej czerwonym, z trzema piórkami pawiemi na wierzchu.

GRABOWSKI IV.

Na tarczy bez barw w środku pierścienia ozdobionego jedenastu kulkami — serce. Nad hełmem w koronie trzy pióra, na każdem trzy kulki: dwie i jedna.

GRABOWSKI V.

W polu błękitnem, między trzema głowami ludzkiemi z przepasanemi czołami — krokiew czerwona. Nad hełmem w koronie głowa przepasana.

GRABOWSKI VI.

W polu błękitnem na zielonej murawie — jeleń w biegu. Nad hełmem pomiędzy dwoma srebrnemi nożami — sześciopromienna gwiazda złota.

GRABOWSKI VII.

W polu błękitnem wpoprzek miecza ostrzem do góry — półksiężyc złoty. Nad hełmem w koronie półksiężyc złoty z gwiazdą złotą na każdym rogu. Herb Grabowskich Zbiświczów w Prusach.

GRABOWSKI - GECENDORF VIII czyli ZBIŚWICZ odm., Goetzendorf.

W polu czerwonem na mieczu ostrzem do góry — półksiężyc srebrny wpoprzek. Nad koroną hrabiowską pół orła pruskiego czarnego. Po bokach tarczy olbrzymy z maczugami. Herb rodziny wielkopolskiej.

Rodzina Goetzenów została przyłączona przez adoptację do herbu Zbiświcz w XII wieku, poprzednio nosiła herb odmienny, opisany u Siebmachera: na tarczy ściętej w polu górnem srebrnem— pół czarnego orła, w dolnem — cztery pasy poprzeczne, czerwony, srebrny, błękitny i srebrny Nad hełmem dwa czarne skrzydła, każde z dwiema poprzecznemi belkami, czerwoną i błękitną.

GRABOWSKI - GECENDORF IX.

Na tarczy pięciodzielnej: w polu I błękitnem — na barku złotego półksiężyca, obejmującego takąż gwiazdę — krzyż taki sam, którego trzy górne ramiona przekrzyżowane (Korybut), w polu II czerwonem— trzy srebrne kotwice, dwie i jedna (Turno), w III czerwonem — sześć lilij srebrnych, dwoma rzędami równoległemi, lewoukośnemi (Wierzbno), w IV czerwonem — chusta srebrna, koło tworząca, u dołu związana (Nałęcz), w V błękitnem pod trzema sześciopromiennemi gwiazdami złotemi, z których środkowa wyżej, wpoprzek na mieczu ostrzem do góry — półksiężyc złoty (Zbiświcz odm.). Nad tarczą korona hrabiowska.

GRABOWSKI X.

W polu błękitnem na mieczu ostrzem do góry — półksiężyc

złoty z gwiazdą złotą na każdym rogu. Nad koroną hrabiowską pięć piór strusich, złote między błękitnemi; na nich miecz z księżycem napoprzek.

GRABOWSKI XI.

W polu czerwonem — topór srebrny ze złotem toporzyskiem. Nad koroną hrabiowską w hełmie ukoronowanym — wetknięty topór. Labry czerwone podbite srebrem. Herb rodziny z sieradzkiego, pierwotnie herb Oksza.

GRACZKOWSKI.

Herb, o nieznaym opisie, wymieniony przez hr. Uruskiego.

GRAEFE,
Gräfe.

Na tarczy, wąskim słupem złotym na dwoje przedzielonej, w polach błękitnych, w prawem — pół orła białego, w lewem — dwa wieńce z dwunastu złotych gwiazd sześciopromiennych, jeden nad drugim. Nad koroną szlachecką, na krzyżu złotym, lewo - ukośnie leżącym — hełm bokiem w prawą z trzema piórami strusiemi, czerwonem między błękitnemi. Herb nadany Karolowi Ferdynandowi, lekarzowi, 14.2.1826 r. przez Aleksandra I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego, potwierdzony w Prusach tegoż roku. Tak podaje opis tego herbu hr. Ostrowski,

HERB ALEMANI

natomiast hr. Uruski podaje następujący opis:

Na tarczy w polu niebieskiem, przedzielonem wzdłuż pasem, złożonym z prążków czarnych i złotych naprzemian, z prawej strony pół orła białego polskiego w koronie na głowie, z lewej dwa wieńce z gwiazd, każdy o 21 gwiazdach; w koronie pięć piór strusich.

GRALAT,
Gralath.

Na tarczy ukośnie czteropolowej (przez dwie linje ukośnie skrzyżowane), w polach I i IV, t. j. w dwuch polach ,pionowo

pod sobą leżących, złotych — lilja błękitna, w II i III, obok siebie leżących błękitnych — również lilja złota w każdem. Nad hełmem w koronie — lew z kulą (bequille) w każdej łapie, opartą o ramię.

Herb nadany w Prusach Karolowi, Fryderykowi 5.6.1798 roku.

GRAMLICH,
Grammlich.

Na tarczy dwuściętej w polu I złotem — orla łapa czarna, do góry odwrócona, łączy dwa wieńce wawrzynowe, obok siebie leżące, w II czerwonem między dwiema sześciopromiennego złotemi gwiazdami — takiż półksiężyc, w III purpurowem — lew z mieczem z poza muru wyskakujący. Nad hełmem, nakrytym czapką czerwoną, otoczoną futrem i ozdobioną w środku kitą złotą — półksiężyc złoty, poza którym pięć piór strusich. Labry z prawej czerwone, podbite złotem, z lewej purpurowe, podbite srebrem. Herb Grammlichów, z których Jan, pułkownik indygenowany w Polsce w 1780 r. i Karol, kapitan w 1790.

DE LA GRANGE.

Na tarczy podługowatej — dwie lilje, w kształcie gozdawy złączone, podparte przez dwa jelenie stojące, po jednym z każdej strony. Nad tarczą korona bez hełmu. Opis tego herbu podajemy według hr. Uruskiego.

DE LA GRANGE. Odmiana margrabiowska.
De la Granż.

W polu błękitnem — trzy złote kozły, lub jelenie: dwa i jeden. Nad hełmem korona. Herb margrabiów de la Grange d'Arquien.

GRATTA.

W polu srebrnem — wspięty lew złoty, biegnący w prawo, z krążkiem w przednich łapach. Nad hełmem w koronie pomiędzy dwoma orlemi skrzydłami pół takiegoż lwa.

GRAWROCH.

Herb, o nieznanym opisie, wymieniony przez hr. Uruskiego.

GREBEN. Odmiana hrabiowska,
Groeben.

Na tarczy dwudzielnej w polu prawem srebrnem — czerwona łapa orla do góry stopą w prawo, w lewem błękitnem oszczep srebrny. Nad hełmem kapelusz duchowny, naprzemian czerwony i srebrny z kutasami. Labry w połowie prawej czerwone, w lewej błękitne. Herb rodziny pruskiej.

GREFFEN.

W polu czerwonem — miecz srebrny z rękojeścią złotą, o-

toczony u góry podkową srebrną z siedmioramienną gwiazdą złotą na barku. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich, mieczem srebrnym z rękojeścią złotą w prawo przeszyte.

GREGOROWICZ.

Herb własny Zacharjasza Gregorowicza, występującego w roku 1636.

GREGORSKI.

Na tarczy bez barw — krokiew między trzema gwiazdami, pod dolną pies w obroży, biegnący. Nad tarczą korona. Herb starolitewski.

GREK czyli PRAWDZIC odm.

W polu błękitnem nad murem z blankami — pół lwa złotego. Nad hełmem w koronie dwa skrzydła czarne, albo trzy pióra strusie. Herb rodziny w brześciańskiem w XVII w.

GRELA.

W polu błękitnem nad rogami półksiężyca złotego — dwie takież sześciopromienne gwiazdy. Nad hełmem w koronie ręka zbrojna z mieczem.

GRETZ,

Grężowski.

Na tarczy ściętej w polu górnem złotem — dwie czarne orle głowy z szyją, w dolnem dwudzielnem w prawem srebrnem — trzy jabłka jedno nad drugiem pionowo, w lewem poprzecznem pasy srebrne i

HERB ACHINGER I.

czerwone. Nad hełmem w koronie dwa czarne rogi bawole. Labry z prawej czarne, podbite złotem, z lewej czerwone, podbite srebrem. Herb nadany Janowi Gretschowi, oraz bratu jego Andrzejowi 12.1. 1580 przez Stefana, króla polskiego.

GRETZ II.

W polu srebrnem — na pasie poprzecznym, błękitnym — trzy srebrne róże rzędem. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Herb nadany Janowi Gretzowi 12.12.1775 r.

GRĘBECKI v. GRĘBARSKI czyli JASTRZĘBIEC odm.

W polu błękitnem — złota

podkowa z krzyżem kawalerskim srebrnym na barku i ze strzałą w każdym ocelu, od prawego boku żeleźcem na dół, od lewego zaś ocelu do góry ukośnie. Nad hełmem w koronie jastrząb czarny podkowę za bark ocelami na dół trzymający. Według Niesieckiego herb ten nosi nazwę Grębarski, natomiast według Heroldji Królestwa Polskiego Grębecki.

GRISHEIM,
Griessheim.

W polu srebrnem lub złotem nad pasem poprzecznym czarnym—dwie róże z listkami naprzemian czerwonemi, czarnemi i błękitnemi. Nad hełmem dwa rogi: prawy w połowie złoty i zewnątrz trzema czarnemi listkami koniczyny ozdobiony, w połowie czarny z dwoma złotemi listkami, drugi w połowie górnej czerwony z dwoma złotemi listkami, w połowie złoty z dwoma czarnemi listkami. Labry czarne podbite srebrem. Indygenat udzielony Karolowi Griessheim w r. 1790.

GROCHOLSKI, czyli SYROKOMLA odm. Odmiana hrabiowska.

W polu czerwonem — dwie krokwie srebrne, tworzące literę W, krzyżem złotym obarczone. Nad koroną hrabiowską tenże sam znak, co na tarczy.

GRODECKI.

Na tarczy ściętej w polu górnem czerwonem — pełzający gryf srebrny w koronie, w polu dolnem błękitnem — takiż gryf. Nad hełmem w koronie cztery pióra strusie: białe i czerwone, białe i błękitne. Herb nadany Józefowi Krzysztofowi Grodeckiemu przez Franciszka I, cesarza austrjackiego, króla Galicji i Lodomerji w r. 1807.

GRODEK,
Groddeck.

Na tarczy lewo-ukośnie ściętej w polu górnem złotem — pół lwa czarnego ukoronowanego z mieczem na dół skierowanym, w dolnem czerwonem — dwa pasy prawo - ukośne, srebrne. Nad hełmem w koronie pół czarnego lwa ukoronowanego z mieczem w łapie, ku dołowi skierowanym. Labry z prawej strony czerwone, podbite srebrem, z lewej czarne, podbite złotem.

GRODEK II.

Na tarczy, pasem srebrnym lewo - ukośnie ściętej — w polu górnem błękitnem pół lwa z mieczem, na dół skierowanym, w dolnem również błękitnem— dwa srebrne pasy prawo - ukośne równoległe. Nad hełmem w koronie pół lwa z mieczem jak na tarczy.

GRODZICKI czyli ŁADA odm. Odmiana hrabiowska.

W polu czerwonem — między dwoma bełtami prostopadłemi, z których prawy trójzębny, lewy dwuzębny — podko-

wa srebrna, krzyżem złotym kawalerskim obarczona. Nad koroną hrabiowską i hełmem ukoronowanym — pół lwa z mieczem w łapach. Labry czerwone z prawej srebrem, z lewej złotem podbite.

GROMIEC.

Na tarczy dwudzielnej srebrem obramowanej i złotemi gwoździami obitej, w polu prawem złotem — dwa pasy lewoukośnie równoległe, górny błękitny z brzegami czarnemi, dolny czerwony, w lewem srebrnem — palący się granat. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Nadany Janowi, Grzegorzowi Lepigé, synowi Jerzego, pułkownikowi wojsk polskich przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego w d. 21.3.1843 r.

GROS,

Gross.

W polu błękitnem na zielonej murawie — dwa złote lwy, wieniec wawrzynu podtrzymujące. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie, złote między błękitnemi. Labry błękitne podbite złotem. Nadany Piotrowi z przydomkiem z Rosenbergu przez Franciszka II, cesarza Św. P. Rz. 3.8.1793 r.

GROTE.

Na tarczy czterodzielnej: pole I i IV srebrne, II i III zielone. Nad hełmem — mitra biskupia. Labry zielone podbite

HERB ARCEMBERSKI

srebrem. Herb rodziny saskiej Gross, Grosse, Grosch auf Altenhaym.

GROTOWSKI.

W polu srebrnem — łódź czerwona. Nad hełmem w koronie czerwona łódź z piórkiem pawiem na środku. Labry czerwone podbite srebrem. Nadany Franciszkowi Aleksandrowi z Grylowa w Galicji przez Ferdynanda I, cesarza austrjackiego w r. 1845.

GROTUS,

Grothus, Grotthaus, Groithusen, Gruithusen, Grothaus.

Na tarczy ściętej przez pole górne złote i dolne srebrne —

prawo - ukośnie murowany most czerwony na czterech czarnych słupkach. Nad hełmem w koronie na skrzydle srebrnem z prawej i złotem z lewej — takiż most ukośnie górą do środka.

GROTUS II.

W polu srebrnem — pas czarny prawo - ukośny u spodu blankowany (bande bastillée). Nad hełmem w koronie na dwu skrzydłach barkami do siebie podobne pasy ukośne, górą do siebie.

GROTY.

W polu złotem — trzy srebrne groty. Nad hełmem trzy pióra strusie. Herb stary niewiadomego pochodzenia.

GRUBENTHAL.

Tarcza wpoprzek przedzielona, w górnej złotej części—pół orła dartego czarnego, w dolnej części niebieskiej—na zielonej podstawie szara skała, w każdem jej wzniesieniu drzewko zielone, w środku czarny otwór stolni. Nad tarczą dwa hełmy, na prawym pół orła czarnego dartego w lewo, na lewym hełmie dwie trąby myśliwskie, w górnej połowie srebrne, w dolnej połowie niebieskie, między niemi skała szara z otworem stolni czarnym.

GRUNWALT czyli DOŁĘGA odm.,
Grunwalth.

W polu błękitnem w środku srebrnej podkowy, takimże krzyżem obarczonej — strzała żeleźcem na dół. Nad hełmem w koronie dąb z wierzchołkiem uschniętym. Nadany Michałowi Grunwalthowi z Jasiecza przez Zygmunta I, króla polskiego 11.3.1540 r.

GRUSZCZYŃSKI czyli PORAJ odm. Odmiana baronowska.

W polu czerwonem — róża pięciolistna srebrna. Nad koroną baronowską takaż róża. Herb starej rodziny sieradzkiej z Gruszczyna z przydomkiem Rosenberg.

GRYF I,
Swoboda, Świeboda.

W polu czerwonem — gryf srebrny w lewo wspięty z dziobem i pazurami złotemi. Nad hełmem w koronie pół takiegoż gryfa w lewo bez łap z trąbą złotą.

GRYF II.

W polu czerwonem — wspięty gryf srebrny z dziobem i pazurami złotemi. Nad hełmem w koronie — trąba czerwona, a przy niej gryf jak na tarczy, ale bez łap. Jeden z najstarszych herbów polskich.

GRYF III.

W polu czerwonem — gryf srebrny, wspięty. Nad hełmem w koronie pół takiegoż gryfa, trąbę czerwoną przed sobą trzymającego.

GRYF IV.

W polu czerwonem — gryf srebrny. Nad hełmem w koronie między trąbami, wylotami do góry, pół takiegoż gryfa.

GRYF V.

W polu złotem — gryf czarny wspięty. Nad hełmem w koronie pół takiegoż gryfa.

GRYF odm. czyli BOBOWSKI.

(Patrz Bobowski, czyli Gryf odm., t. II, str. 41).

GRYF odm. czyli Chroniewski.

(Patrz Chroniewski czyli Gryf odm., t. II, str. 80).

GRYF odm. czyli DĘBICKI.

(Patrz Dębicki czyli Gryf odm., t. II, str. 102).

GRYFORÓŻ.

W polu czerwonem — wspięty gryf srebrny w lewo z białą różą w lewej łapie. Nad hełmem w koronie pół takiegoż gryfa. Nadany Adamowi Rozenowi przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego 11.8. 1829 r.

GRYNFAR.

W polu czerwonem—sześć lilij białych francuskich w dwa rzędy, każdy po trzy listki. W koronie trzy pióra strusie.

GRYZIEWICZ.

W polu złotem pod trzema sześciopromiennemi gwiazdami srebrnemi, jedną i dwiema — dwa pasy poprzeczne czarne równoległe. Nad tarczą korona. Początek herbu niewiadomy. Autograf z r. 1759.

HERB BERŻEWICZ

GRYZIMA,
Gryżyna, Lupus.

W polu czerwonem — trzy srebrne liszki, jedna nad drugą. Nad hełmem trzy pióra strusie. Jeden z najstarszych herbów.

GRZEBIN.

W polu białem — trzy czerwone serca: dwa i jedno, nad niemi róża czerwona.

GRZEBIŃSKI.

W polu błękitnem — pod ocelami srebrnej podkowy nad złotym półksiężycem — trzy takież cześciopromienne gwiazdy rzędem. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie złote między błękitnemi.

GRZEMBSKI czyli JASTRZĘBIEC odm. Odmiana hrabiowska.
Grzębski.

W polu błękitnem — w środku złotej podkowy ocelami do góry — krzyż kawalerski srebrny. Nad koroną hrabiowską i hełmem ukoronowanym — jastrząb brunatny z podkową, krzyż zawierającą, w łapie. Po bokach tarczy rycerze zbrojni.

GRZYBIEŃSKI.

Herb własny Henryka Grzybieńskiego, występującego w 1573 r. w Warszawie.

GRZYBOWSKI I.

W polu błękitnem pod barkiem złotego półksiężyca — srebrny krzyż równoramienny, w rogach którego po jednej gwieździe sześciopromiennej złotej. Nad hełmem korona. Stary herb śląski.

GRZYBOWSKI II.

W polu czerwonem — pod barkiem złotego półksiężyca— złoty krzyż równoramienny, w rogach którego po sześciopromiennej gwieździe złotej. Nad hełmem w koronie złoty krzyż równoramienny.

GRZYBOWSKI III.

W polu czerwonem — złoty krzyż równoramienny. Nad hełmem w koronie takiż krzyż.

GRZYMAŁA I czyli TRZY WIEŻE Z MURU.

W polu złotem — mur czerwony z trzema wieżami, w bramie którego rycerz zbrojny z mieczem w prawej, z tarczą (lub bez tarczy) w lewej ręce. Nad hełmem w koronie na ogonie pawim trzy wieże, z których boczne górą nieco od siebie. Jeden z najstarszych herbów polskich.

GRZYMAŁA II.

W polu złotem — mur czerwony z trzema wieżami blankowanemi, w którego bramie otwartej rycerz w zbroji z mieczem w prawej ręce, tarczą z lewej strony zasłonięty. Nad hełmem w koronie na pięciu piórach strusich białych albo naprzemian — czerwonych i złotych — trzy wieże, tylko boczne, górą nieco odchylone.

GRZYMAŁA III.

W polu złotem — mur czerwony z trzema wieżami blankowanemi i bramą otwartą (z podwojami odchylonemi lub bez), w której spuszczona od

góry jest krata. Nad hełmem w koronie na pięciu piórach strusich lub pawich trzy wieże, z których boczne nieco górą od siebie. Początek herbu niewiadomy.

GRZYMAŁA IV.

W polu złotem — czerwony mur z blankami i trzema wieżami blankowanemi. Nad hełmem w koronie na trzech piórach strusich — trzy wieże, jak na tarczy.

GRZYMAŁA V.

W polu złotem — mur czerwony blankowany z trzema wieżami takiemiż, środkową wyższą. Nad hełmem w koronie skrzydło czarne barkiem w prawo, strzałą srebrną w lewo przeszyte.

GRZYMAŁA VI.

W polu złotem — czerwony mur z blankami. Nad hełmem w koronie skrzydło barkiem w prawo, lewo ukośnie strzałą przeszyte.

GRZYMAŁA odm. czyli DZIANOT.

(Patrz Dzianot czyli Grzymała odm., t. II, str. 124).

GRZYMAŁA odm. czyli GUTETER.

Patrz Guteter, czyli Grzymała odm., t. II.

HERB BERSZTEN I.

GRZYMAŁA odm. czyli HAWRANOWSKI.

Patrz Hawranowski, czyli Grzymała odm.

GRZYMAŁA odm., czyli HERTYK.

Patrz Hertyk czyli Grzymała odm.

GUBENA.

W polu błękitnem nad murem kamiennym o trzech basztach, nad nim wystających — ręka zbrojna z mieczem pomiędzy sześciopromiennemi gwiazdami złotemi. Nad hełmem w koronie na trzech piórach strusich — wąż, z góry na dół naokoło złotej laski okręcony.

Labry błękitne, złotem podbite. Nadany Fryderykowi Szwenckiemu, synowi Fryderyka przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego dn. 8.3.1842 r.

GUBRYNOWICZ DE MENGEN.

Na tarczy dwudzielnej: w polu prawem czerwonem — srebrna strzała bez opierzenia, dwa razy przekrzyżowana, w lewem srebrnem — trzy krokwie czarne, jedna nad drugą. Nad tarczą baronowska korona złota, o siedmiu perłach. Nad koroną hełm rycerski, w prawo zwrócony, z którego wyskakuje lis czerwony w prawo. Labry z prawej strony srebrne, podbite czerwienią, z lewej czarne, podbite srebrem.

GUCZY I,
Zetynian, Gucci.

W polu srebrnem — między dwiema pięciolistnemi różami czerwonemi — pas czerwony prawo - ukośny. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie, białe między błękitnem i czerwonem. Herb rodziny florenckiej.

GUCZY II.

W polu złotem — między dwiema różami czerwonemi pas czerwony, prawo - ukośny. Herb Guccich di Dino we Florencji różni się tem, że nadto szczyt tarczy czerwony nosi godło złotemi głoskami wypisane: Libertas.

GUCZY III.

W polu czerwonem — pas srebrny prawo - ukośny między dwiema srebrnemi różami. Nad hełmem w koronie trzy pióra kogucie czerwone między czarnem i złotem. Opis ten podajemy za Chrząńskim.

GULCZ,
Golcz, Golc, Goltz.

Na tarczy niemieckiej, w polu niebieskiem—krokiew złota, pomiędzy trzema takiemiż liljami. W szczycie hełmu wychodzi panna w białej szacie z obciętemi rękawami i rozpuszczonym warkoczem, mająca utkwione w głowie trzy wrzeciona przędzą obwinięte. W pobocznicach dwaj rycerze w zbroji z włóczniami, do siebie zwróconemi i rękami nazewnątrz pod boki podparci.

GULDENBALK I,
Holt, Holtz.

W polu czerwonem — trzy palmy rzędem. Nad hełmem korona.

GULDENBALK II.

Na tarczy pięciodzielnej: w polach I i IV czerwonych — trzy palmy rzędem, w II i III błękitnych, — lew złoty ukoronowany z mieczem w łapie, w V srebrnem — trzy pasy poprzeczne błękitne. Nad hełmem w koronie lew z mieczem. Herb udostojniony przez Władysła-

wa IV, dla Jana, sekretarza królewskiego 10.3.1633 r.

GULDENBALK III.

Na tarczy pięciodzielnej: w polach I i IV błękitnych na pagórku zielonym — trzy topole, w II i III czerwonych — gryf złoty z mieczem, V pole srebrne.

GULDENBALK IV.

Na tarczy pięciodzielnej: w polach I i IV błękitnych — na pagórku zielonym trzy topole zielone, w II i III również błękitnych — lew czerwony z mieczem złotym, w V błękitnem — trzy poprzeczne pasy srebrne. Nad hełmem w koronie — pół lwa czerwonego w koronie złotej ze złotym mieczem.

GULDENSTERN, Gyllenstierna.

W polu błękitnem—siedmiopromienna gwiazda złota. Nad hełmem w koronie dwie ręce zbrojne, wieniec laurowy, siedmiu piórkami pawiemi ozdobiony, trzymające. Herb rodziny szwedzkiej, z której Eryk i Zygmunt indygenat polski otrzymali w r. 1633.

GULDENSTERN II.

W polu błękitnem — siedmiopromienna gwiazda złota. Nad hełmem w koronie dwie ręce zbrojne, trzymające do góry wachlarz złoty, siedmiu piórkami pawiemi ozdobiony.

HERB BLUMERK

GULDENSTERN III.

W polu czerwonem — ośmiopromienna gwiazda złota. Nad hełmem w koronie dwie ręce zbrojne, wieniec laurowy, siedmiu piórkami pawiemi ozdobiony, trzymające.

GUMOWSKI czyli TOPÓR odm.

Na tarczy dwudzielnej w polach czerwonych — z prawej strony topór, z lewej tarcza srebrna, obramowana złotem. Nad hełmem w koronie topór u-

tkwiony. Labry czerwone podbite srebrem.

GUROWSKI czyli WCZELE odm. Odmiana hrabiowska.

Na tarczy w szachownicę błękitno - srebrną mniejsza tarcza srebrna, z orłem pruskim czarnym w koronie, z berłem i jabłkiem złotem. Nad koroną hrabiowską murzyn, w białej szacie z koroną na głowie, szachownicę błękitno - srebrną trzymający. Tarczę podtrzymują lwy. Nadany Rafałowi, kasztelanowi kaliskiemu przez Fryderyka Wilhelma II, króla pruskiego w r. 1787.

GUSMAN,
Gussmann.

W polu błękitnem—złota kotwica prawo - ukośnie między dwiema złotemi koronami leżąca. Nad hełmem w koronie dwa skrzydła: złote i błękitne. Labry błękitne podbite złotem. Nadany Józefowi z przydomkiem z Anenthal.

GUTAG I.

W polu błękitnem na barku podkowy srebrnej, takąż gwiazdę sześciopromienną ocelami obejmującej pomiędzy dwiema srebrnemi gwiazdami — trzy pióra strusie. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie.

GUTAG II.

W polu czerwonem na barku podkowy srebrnej, gwiazdę sześciopromienną złotą obejmującej — trzy pióra strusie pomiędzy dwiema sześciopromiennemi gwiazdami złotemi. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie.

GUTAKOWSKI czyli GUTAG odm. Odmiana hrabiowska.

W polu błękitnem, czy czerwonem — na barku podkowy srebrnej, gwiazdę złotą obejmującej — trzy pióra strusie pomiędzy dwiema sześciopromiennemi gwiazdami złotemi. Nad koroną hrabiowską trzy pióra strusie.

GUTETER czyli GRZYMAŁA odm.,
Frangemberg, Gutthäter.

W polu złotem nad murem z bramą bez podwojów — pół męża zbrojnego, na halabardzie opartego. Nad hełmem w koronie takiż mąż z halabardą.

Herb rodziny ze Śląska w Niemczech nobilitowanej przez Maksymiljana, cesarza Świętego Państwa Rzymskiego, z której Fryderyk, Jerzy, Stanisław i Jan do indygenatu z przydomkiem Dobrodziejski listami króla Zygmunta Augusta przypuszczeni zostali.

GUTETER II.

W polu czarnem na trzech złotych pagórkach — mur z trzema blankami, nad którym

pół męża w złotej szacie, halabardę na plecach opartą trzymającego. Nad hełmem w koronie pół męża, jak na tarczy. Labry czarne podbite złotem.

GUTKOWSKI.

Herb własny Stanisława i Andrzeja Gutkowskich, występujących w r. 1552 w województwie płockiem, powiecie raciąskim.

GUTOWSKI.

Na tarczy — kotwica, okrążona gałęzią winną z liśćmi.

GUTRY,

Guttry.

Na tarczy czterodzielnej: w polach I i IV srebrnych — lew wspięty czerwony, w II i III błękitnych — snop złoty. Nad hełmem w koronie pół lwa snop trzymającego. Indygenat otrzymał Jerzy Guttry ze Szkocji w r. 1673.

GUZKOWSKI czyli LUBICZ odm.,

Gużkowski.

W polu czerwonem między ocelami podkowy srebrnej, takimże krzyżem obarczonej — sześciopromienna gwazda złota. Nad hełmem w koronie pod gwiazdą złotą, ręka zbrojna z mieczem. Nadany Mateuszowi i Jakubowi Guzkowskim w dn. 9.4.1776 r.

HERB BETMAN

GÜNTHER,

Gintter, Ginter, Güntner.

Na tarczy pięciodzielnej: w polach I i IV złotych — czarny orzeł ukoronowany, w II i III czerwonych — po dwa pasy lewo ukośne, równoległe, w V błękitnem — dąb. Nad tarczą większą herb w koronie, nad którą dąb z drugą koroną. Labry z prawej strony czarne, podbite złotem, z lewej — czerwone, podbite srebrem.

GWAGNIN,

Guagnini.

Na tarczy ściętej w polu górnem złotem — orzeł dwugłowy czarny ukoronowany, w dol-

nem, prawo ukośnie ściętem w górnem srebrnem — jeż naturalny, w dolnem czerwonem — — orzeł biały z literami S. A., związanemi na piersiach. Nad hełmem w koronie pół gryfa z mieczem w prawo, pół satyra z z pałką w lewo. Herb nadany wraz z indygenatem Aleksandrowi Gwagninowi za Zygmunta Augusta, króla polskiego w r. 1571.

GWIAZDOWSKI czyli LELIWA odm.

Na tarczy, obramowanej złotem w polu błękitnem, nad rogami złotego półksiężyca — takaż gwiazda. Nad hełmem w koronie między dwoma czarnemi skrzydłami naga panna, stojąca, chustę błękitną powiewną trzymająca. Labry błękitne podbite złotem.

GWIAZDOWSKI.

Na tarczy ściętej w polu górnem czerwonem — trzy bełty srebrne w gwiazdę, w dolnem błękitnem, między rogami złotego półksiężyca — sześciopromienna gwiazda złota. Nad hełmem w koronie między dwoma czarnemi skrzydłami — kobieta naga stojąca, powiewną chustę błękitną trzymająca. Labry błękitne podbite złotem.

GWIAZDY

W polu błękitnem — trzy sześciopromienne gwiazdy złote: dwie i jedna. Nad hełmem w koronie cztery pióra strusie.

GWIAZDY odm.

W polu błękitnem — trzy sześciopromienne gwiazdy złote rzędem. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie.

GWIAZDZICZ czyli BRYKCZYŃSKI.

(Patrz Brykczyński, czyli Gwiazdzicz, t. II, str. 61).

HABERMAN,
Habermann.

Na tarczy czterodzielnej: w polach I i IV błękitnych — trzy snopy złote: dwa i jeden, w II i III srebrnych—trzy pióra strusie błękitne. Nad hełmem w koronie pół męża w zbroji z szyszakiem, ozdobionym pięciu piórami strusiemi: dwoma białemi między błękitnemi, w prawej ręce trzyma trzy takież pióra błękitne, lewą opiera na biodrze. Herb z przydomkiem von Habersfeld, nadany przez Stany Galicyjskie w r. 1789 — 1802 Józefowi Habermann (Owsianemu), radcy ziemskiemu.

HABDANK,
Abdank, Awdancz, Awdaniec, Haudaniec, Haudancz, Białkotka, Czelejów, Łękawa, Łękawica, Skuba.

(Patrz Abdank, t. II, str. 7 i 8).

HABICH.

Na tarczy dwudzielnej: w polu prawem błękitnem — pół koła srebrnego, w lewem czer-

wonem — pół czarnego orła. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie.

HABICZ.

Na tarczy flagellum (cepy v. różyczka?).

HADZIEWICZ czyli WIENIAWA odm.

W polu złotem — głowa żubra czarna z kółkiem złotem w nozdrzach, z mieczem w prawej łapie. Labry czerwone podbite złotem. Herb rodziny pochodzenia greckiego, w r. 1654 nobilitowanej w Polsce.

HAGEN.

Na tarczy dwudzielnej: w polu prawem czerwonem — srebrne nożyce od strzyżenia owiec, końcami do góry, w lewem srebrnem — trzy zielone pasy poprzeczne równoległe. Nad hełmem w koronie na dwu skrzydłach białych po trzy pasy zielone poprzeczne. Labry z prawej strony zielone, z lewej czerwone, podbite srebrem. Indygenat polski z r. 1768.

HAGENDORN,

Hagenthorn.

W polu czerwonem — ręka zbrojna z mieczem. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie: żółte, czerwone i błękitne. Labry z prawej strony czerwone, z lewej błękitne, podbite złotem. Nadany wraz z indygenatem Eljaszowi Hagendorn,

HERB BOKIJ

podpułkownikowi gwardji królewskiej 9.4.1662 r. przez Jana Kazimierza, króla polskiego.

HAGENAU.

Na tarczy ściętej: w polu górnem złotem — pół czarnego wilka, w dolnem błękitnem — gwiazda sześciopromienna srebrna. Nad hełmem w koronie pół czarnego wilka. Labry czarne z prawej strony podbite złotem, z lewej srebrem. Herb potwierdzony Janowi Hagenau z Morawji, prokonsulowi heilsberskiemu oraz synom jego Szymonowi, Janowi, Urbanowi, Krzysztofowi i Mikołajowi z nadaniem indygenatu przez

Stefana, króla polskiego 24.8. 1579 r.

HAHN.

Herb, wymieniony przez hr. Uruskiego, o nieznanym opisie.

HAKI czyli OLSZEWSKI.

W polu czerwonem — dwa haki prostopadłe, złączone belką prawo-ukośną, w środku lewo ukośnie przekrzyżowaną. Herb Olszewskich czy Olzewskich w słonimskiem w XVII wieku.

HAKI czyli HURKO.

Patrz Hurko czyli Haki.

HALECKI.

Na tarczy — podkowa ocelami na dół, w środku której krzyż, na barku lilja. Herb własny Jana Haleckiego, występującego w r. 1581.

HALLER.

Na tarczy czterodzielnej: w polach I i IV złotych — po trzy zielone listki koniczyny: dwa i jeden, w II i III czerwonych— krokiew złota (chevron). Labry z prawej strony zielone, z lewej czerwone, podbite srebrem. Nadany z przydomkiem von Hallenburg Marcinowi Aloizemu Hallerowi, właścicielowi dóbr Polanka pod Lwowem przez Franciszka II, cesarza Św. P. Rz. 3.10.1793 r.

HANICKI.

Herb własny Macieja Hanickiego, ziemianina w wojew. podolskiem w r. 1778.

HANKIEWICZ.

W polu błękitnem — skrzydło srebrne, do góry, przeszyte strzałą srebrną, takimże jelcem przekrzyżowaną. Nadany wraz ze szlachectwem Stefanowi Kazimierzowi Hankiewiczowi, sekretarzowi królewskiemu i pisarzowi dekretów przez Jana Kazimierza, króla polskiego. 12.4.1673 r.

HARASIEWICZ.

W polu czerwonem — ośmiopromienna gwiazda srebrna. Nad tarczą baronowską korona o siedmiu pałkach. Herb nadany wraz z przydomkiem von Neustern i tytułem barona Michałowi, generalnemu wikaremu grecko - katolickiej archidjecezji lwowskiej przez Franciszka I, cesarza austrjackiego w r. 1811.

HARASOWSKI I.

Na tarczy dwudzielnej: pole prawe czerwone, w lewem ściętem czerwonem u góry, błękitnem u dołu — pas poprzeczny srebrny. Nad hełmem w koronie kółko złote, pięciu pawiemi piórami ozdobione. Labry z prawej strony czerwone, z lewej błękitne, podbite srebrem.

HARASYMOWICZ czyli SZELIGA odm., Harasimowicz.

W polu barwy niewiadomej

— w środku półksiężyca krzyż podwójny. Herb Zygmunta Harasimowicza z r. 1597.

HARTINGH.

Herb, wymieniony przez hr. Uruskiego, o nieznanym opisie.

HATTEN.

W polu błękitnem — nad złotym rogiem myśliwskim wylotem w lewo trzy złote sześciopromienne gwiazdy rzędem. Nad hełmem korona.

HAUBICKI czyli JASTRZĄB czyli GOŁĄBEK.

W polu błękitnem — czarny jastrząb, unoszący gołębia dzikiego w szponach. Nad hełmem w koronie pawi ogon.

HAUDRING.

W polu barwy niewiadomej — paw, stojący na gałęzi, otoczony trzema liljami.

HAUER.

Herb, wymieniony przez hr. Uruskiego, o niewiadomym opisie.

HAUGWICZ,
Haugwitz.

W polu czerwonem — głowa barania srebrna. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Labry czerwone podbite srebrem. Początek herbu niewiadomy.

HAUKE czyli BOSAK odm.

Na tarczy ściętej: w polu górnem błękitnem i dolnem złotem — lew w połowie górnej złoty, w dolnej błękitny z bosakiem w połowie złotym, w połowie błękitnym w łapach. Nad koroną hrabiowską pół złotego lwa z takimże bosakiem w łapach.

HAUSZYLD czyli POGOŃ odm.,
Hauschildt.

W polu złotem — na koniu siwym z czaprakiem błękitnym zbrojny jeździec z pióropuszem na szyszaku z mieczem w prawej ręce, a tarczą w lewej. Nad hełmem w koronie ręka zbrojna z mieczem.

HAUTERIVE VALENTIN.

W polu czerwonem — pas prawo - ukośny złoty. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie.

HAWRANOWSKI czyli GRZYMAŁA odm.

W polu złotem — mur o trzech wieżach z bramą o skrzydłach błękitnych, naoścież otwartych. Nad hełmem w koronie ogon pawi.

HAWRAT.

W polu barwy niewiadomej — trzy pagórki rzędem, każdy z drzewem iglastem. Nad hełmem w koronie trzy drzewa ig-

laste: środkowe prostopadłe, dwa boczne na krzyż ukośnie złożone. Autograf z r. 1634.

HAZA I czyli ZAJĄC,
Kuniglis.

W polu zielonem — zając w lewo. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie.

HAZA II.

W polu błękitnem — wspięty zając złoty. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich.

HAZA III.

W polu błękitnem — wspięty zając złoty. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich: dwa błękitne między złotemi.

HAZELKWIST,
Hasselquist.

Na tarczy czterodzielnej: w polach I i IV czerwonych — róg jeleni złoty i bawoli czarny rzędem, w polach II i III błękitnych — trzy w prawo ukośne pasy, średni między czterema gwiazdami złotemi, ułożonemi naprzeciw siebie po dwie. Nad hełmem w koronie róg jeleni i bawoli. Labry z prawej strony czerwone, z lewej błękitne, podbite srebrem. Nadany Karolowi Fryderykowi de Hasselquist, doktorowi medycyny przez Franciszka I, cesarza austrjackiego w 1807 r.

HASELICHT.

Na tarczy dwudzielnej: w lewem i prawem polu brytan stojący, obydwa zwrócone do siebie. Nad hełmem w koronie dwa brytany, lecz odwrócone od siebie.

HEJDEBRAND czyli LEW,
Heydebrand.

Na tarczy dwudzielnej: w polu prawem srebrnem — prawo ukośny pas czerwony pomiędzy dwiema czerwonemi pięciolistnemi różami, w lewem błękitnem — lew złoty. Nad hełmem w zawoju pomiędzy dwoma skrzydłami czarnemi nad i między dwiema różami czerwonemi pół lwa złotego. Labry z prawej strony czerwone, podbite srebrem, z lewej błękitne, podbite złotem.

HEJDEK,
Heudegg.

W polu czerwonem — pas poprzeczny srebrny. Nad hełmem w koronie głowa orla z paskiem srebrnym na szyji, trzyma w dziobie podkowę za bark. Labry czerwone podbite srebrem.

HEJDENPOL - WRZOSPOLSKI czyli GRYF odm.

W polu błękitnem — gryf srebrny. Nad hełmem w koronie ręka zbrojna z mieczem. Nadany wraz ze szlachectwem Ahaswerusowi Hejdenpol-Wrzospolskiemu 13.4.1673 r. przez Jana Kazimierza, króla polskiego.

HEJMER,
Heymer.
W polu srebrnem — z serca czerwonego trzy lilje błękitne kwitnące, na zielonych gałązkach. Nad hełmem w koronie dwa rogi czarne. Nadany wraz z dziedzicznem szlachectwem Wilhelmowi Janowi Heymer 24.1.1843 r. przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego.

HEKEL,
Hekkel.
W polu czarnem — trzy pasy poprzeczne równoległe złote. Nad hełmem pięć piór strusich. Nadany wraz z nobilitacją Jerzemu Henrykowi Hekel, kapitanowi gwardji pieszej koronnej przez Stanisława Augusta, króla polskiego 28.6.1791 r.

HEKIER,
Hecker.
W polu błękitnem — na pagórku zielonym bocian z gałązką dębową o trzech żołędziach w dziobie. Nad hełmem w koronie takiż bocian. Labry błękitne podbite srebrem. Nadany wraz ze szlachectwem Janowi Heckierowi, rajcy gdańskiemu przez Jana Kazimierza, króla polskiego 25.2.1660 r.

HELDEN GĄSIOROWSKI.
Na tarczy ściętej: w polu górnem srebrnem — bieżący pies czarny ze srebrną obrożą na szyji, w dolnem czerwonem

HERB
BLANKENSZTEIN I.

— podkowa srebrna barkiem do góry. Nad hełmem w koronie pół psa takiego, jak na tarczy.

HELENIEC.
W polu błękitnem — pod złotą sześciopromienną gwiazdą na murze niskim czerwonym sowa szara. Nad hełmem w koronie między dwiema gałązkami wawrzynu dwie palmowe gałązki, ukośnie skrzyżowane. Herb nadany wraz z dziedzicznem szlachectwem Antoniemu Woelke przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego 2.4.1844 r.

HELIK.

Herb, wymieniony przez hr. Uruskiego, o niewiadomym opisie.

HELT,

Starza, Held.

W polu czarnem — na pasie srebrnym poziomym — strzała czerwona w lewo. Nad hełmem w koronie pół psa czarnego z łapami przedniemi.

HELT II.

W polu niebieskiem — strzała srebrna, skierowana do góry. Nad hełmem w koronie pół psa z przedniemi łapami.

HEŁM I czyli CHEŁM.

W polu czerwonem — hełm z rogami i ogonem bydlęcym z tyłu. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Bardzo stary herb polski.

HEŁM II.

W polu czerwonem — hełm srebrny z rogami i dwoma listkami na wierzchu. Odmiana Hełmu I.

HENING I.

Na tarczy dwudzielnej w polu prawem ściętem, od góry czerwonem — pancerz stalowy w lewo, u dołu złotem — trzy gwoździe, główkami w prawo, końcami złączone, w lewem polu błękitnem — trzy rzeki srebrne równoległe. Nad hełmem w koronie między dwoma rogami w połowie naprzemian złotemi i błękitnemi pancerz stalowy w lewo. Nadany 31.8.1847 r. Hieronimowi Michaelisowi przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego.

W dyplomie z r. 1814 zamiast rzek są krokwie, dotykające boków tarczy i barwy inne. Jest to połączenie herbu holenderskiej rodziny Henning i herbu włosko - szwajcarskiej rodziny Micheli.

HENING III.

W polu błękitnem — na pieńku naturalnym ukośnym w prawo z gałązką o trzech zielonych listkach i sękach u dołu— kogut srebrny. Nad hełmem w koronie takiż kogut.

HEMPEL.

W polu błękitnem, przedzielonem palem czarnym wzdłuż — z przodu złoty gryf, stojący na ziemi i trzymający gałązkę, w tyle na ziemi pięć zielonych tyczek.

HENISZ,

Heynisz, Hoenisch.

Na tarczy dwudzielnej, przedzielonej linją wzdłuż, w polu prawem — herb Gozdawa, w lewem — herb Grabie.

HEPNER.

Na tarczy — koń, zwrócony w prawo. Nad hełmem w koronie pół rycerza, otoczonego pło-

mieniem z podniesionym w górę mieczem w prawej ręce.

HEPPEN.

Na tarczy pięciodzielnej: w polach I i IV złotych — pół orła czarnego, w II i III czerwonych — lew złoty wspięty w koronie, lew i orzeł odwrócone od siebie; w polu V błękitnem — nad trzema pagórkami złotemi srebrny sierp. Nad hełmem w koronie między dwoma czarnemi skrzydłami pół męża w czapce frygijskiej błękitnej, ubranego w te same barwy, trzymającego w prawej ręce sierp, wzniesiony w górę, a lewą rękę opartą na biodrze. Labry z prawej strony czarne, z lewej czerwone, podbite złotem. Adam Heppen, porucznik wojsk polskich uchwałą sejmu z r. 1768 uzyskał przywileje szlachty polskiej.

HERBURT I,
Herbord, Herbort, Herbolth, Fulsztyn, Füllstein.

W polu czerwonem — jabłko zielone, przebite od góry dwoma mieczami ukośnie z boków, od dołu trzecim prosto. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie.

HERBURT II.

W polu czerwonem — jabłko zielone, przebite od góry dwoma mieczami ukośnie z boków, od dołu trzecim prosto. Nad hełmem w koronie ogon pawi.

HERBURT III.

W polu czerwonem — jabłko złote, przebite od góry dwoma mieczami ukośnie z boków, od dołu trzecim prosto. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie: białe między czerwonemi.

HERBURT IV.

W polu czerwonem — jabłko złote, przebite od góry dwoma mieczami ukośnie z boków, od dołu trzecim prosto. Nad hełmem w koronie sześć piór strusich: trzy czerwone i trzy białe naprzemian.

HERBURT V czyli PAWĘZA.

W polu czerwonem — jabłko zielone lub złote, przebite od góry dwoma mieczami ukośnie z boków, od dołu trzecim prosto, którego koniec tworzy krzyż nad jabłkiem. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie.

HERCYK.

Na tarczy — krzyż pośrodku podkowy, odwróconej ocelami na dół.

HERENSZWAND,
Herrenschwand.

W polu błękitnem — łabędź srebrny z koroną złotą na głowie. Nad hełmem w koronie między dwoma czarnemi rogami łabędź ukoronowany. Tarczę podtrzymują psy w obrożach z głowami odwróconemi w tył. Indygenat polski otrzy-

mał Jan Fryderyk Herrenszwand de Grend 2.7.1768 r. od Stanisława Augusta.

HERMAN.

W polu czerwonem albo czarnem — lew złoty wspięty z chorągiewką srebrną czy złotą w przednich łapach. Nad hełmem w koronie między dwoma skrzydłami ręka zbrojna w lewo.

HERMANOWSKI.

Na tarczy — podkowa ze strzałą.

HERNER,
Hoerner.

W polu błękitnem — pod dwoma poprzecznemi złotemi pasami róg myśliwski czerwony, w złoto oprawny, zawieszony na spodnim pasie sznurem czerwonym. Nad hełmem w koronie dwa skrzydła: prawe błękitne, lewe czerwone. Labry błękitne podbite czerwonem. Indygenat polski otrzymał Tomasz Hoerner 10.7.1568 r.

HERTYK czyli GRZYMAŁA odm.,
Hertig.

W polu złotem — mur czerwony o trzech wieżach z blankami, z bramą, w otworze której mąż zbrojny z mieczem w prawej, a tarczą w lewej ręce. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich.

HERTZBERG.

Na tarczy dwudzielnej, podzielonej wpoprzek: w polu górnem białem — jeleń biegnący w prawo, w dolnem szachownica czerwono - niebieska. Nad tarczą korona bez hełmu, w niej utkwione trzy strzały: środkowa prostopadle, boczne pochyło do niej.

HERUBOWICZ.

Herb, wymieniony przez hr. Uruskiego, o nieznanym opisie.

HEYCKING,
Hejcking, Heucking, Höcking, Hucking.

W polu błękitnem—nad trzema piramidami srebrnemi lew złoty w biegu. Nad hełmem w koronie między dwoma skrzydłami z prawej, naprzemian błękitnemi i czerwonemi, lew złoty wspięty. Labry błękitne podbite z prawej strony złotem, z lewej srebrem.

HEYDEL I,
Hejdel.

Na tarczy dwudzielnej: w polu prawem błękitnem nad półksiężycem złotym — krzyż kawalerski złoty, w lewem czerwonem — miecz ostrzem do góry z półksiężycem złotym rogami do rękojeści zwróconym. W szczycie tarczy ogon pawi.

HEYDEL II.

Na tarczy dwudzielnej: w polu prawem błękitnem nad półksiężycem srebrnym — krzyż kawalerski złoty, w lewem czerwonem — miecz ostrzem do

góry. Nad koroną baronowską o siedmiu pałkach i hełmem w koronie na trzech piórach pawich orzeł biały. Labry z prawej strony błękitne, z lewej czerwone, podbite srebrem. Odmiana herbu nadana Janowi Rudolfowi Hejdelowi przy udzieleniu godności baronowskiej w Austrji przez cesarza Franciszka I.

HEYDENSTEIN,
Hejdenstein.

Na tarczy dwudzielnej czarnej: w polu prawem — dwie ostre piramidy srebrne rzędem, w lewem — skrzydło srebrne. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie, czerwone między białemi. Labry czarne podbite srebrem. Odmiana herbu rodziny niemieckiej, z której Reinhold Konrad w r. 1585 otrzymał indygenat polski.

HIBRYDA I czyli ROKOSZ,
Rokus, Rockusch.

W polu barwy niewiadomej — pół konia z rybim ogonem. Nad hełmem w koronie pół takiegoż samego konia.

HIBRYDA II i III.

W polu błękitnem lub czerwonem — pół konia srebrnego z rybim ogonem. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie.

HICHE.

Na tarczy, na pasie prawoukośnym — trzy podwójne lilje rzędem. Nad hełmem w koronie pół wiewiórki odwróconej w prawo.

HERB BIELIKOWICZ

Herb własny proboszcza brzozowskiego i słomczyńskiego, Hiehe, występującego 1752 r.

HIGERSBERGER.

Na tarczy dwudzielnej: w polu prawem czerwonem — lew srebrny wspięty, w lewem błękitnem — dwa pasy prawoukośne czerwone, równoległe. Nad hełmem w koronie z dwoma czarnemi skrzydłami po bokach, pół lwa, trzymającego oskard w prawej łapie.

HILBURG.

Na tarczy czterodzielnej: w polu I złotem — orzeł czarny, w II i III błękitnych — lew wspięty srebrny, lewą przednią łapą o górę oparty, w IV błękitnem — na zielonej murawie na górze z czerwonym otworem sztolni, węższym u gó-

ry, szerszym u dołu, dziewięć chorągiewek rzędem. Nad hełmem w koronie orzeł czarny. Labry z prawej strony czarne, podbite złotem, z lewej błękitne, podbite srebrem. Nadany z przydomkiem von Ehrenfels Franciszkowi Hilburgowi, urzędnikowi żup solnych wielickich w r. 1793 albo 1794.

HILCHEN czyli JELITA odm., Chilchen.

W polu czerwonem — trzy kopje złote, w gwiazdę ułożone: śrokowa prosto żeleźcem na dół, boczne ukośnie nakrzyż, żeleźcami do góry. Nad hełmem w koronie ogon pawi. Nadany Tomaszowi Hilchenowi 2.1.1591 r.

HILZEN,
Hylzen, Ilzen, Hülzen von Eckel.

W polu srebrnem — na pasie czerwonym ukośno - prawym trzy srebrne ukośne kwadraciki. Nad hełmem między rogami bawolemi, na czerwonym pasie prawo - ukośnym trzy kwadraciki srebrne. Labry czerwone, podbite srebrem.

HINCZA.

Herb własny Jana Hinczy, sługi Anny Konopackiej, występującego w r. 1572.

HIPOCENTAURUS,
Kitaurus, Hippocentaurus.

W polu srebrnem — centaur w lewo z łuku mierzący do ogona podniesionego w kształcie węża. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie.

HIPOCENTAURUS odm. czyli GEDROIC.

Patrz Gedroic czyli Hipocentaurus odm.

HIPOCENTAURUS odm., czyli HOLSZAŃSKI.

Patrz Holszański czyli Hipocentaurus odm.

HIRSCH.

W polu srebrnem — trzy czerwone belki.

HIRSCHFELDT.

Na tarczy czterodzielnej: w polach I i IV złotych — chart czerwony, w II i III czerwonych — srebrne rogi jelenia.

HIRTEMBERG.

W polu błękitnem — fontanna srebrna o dwuch wytryskach wody. W koronie młodzieniec ubrany zielono z wieńcem laurowym na głowie, trzyma w ręku kij pasterski.

HIŻ czyli JEŻ odm.

W polu czerwonem — jeż czarny. Nad hełmem w koronie ręka zbrojna z mieczem. Nadany wraz z nobilitacją Franciszkowi Hiżowi, podpułkownikowi gwardji pieszej koronnej, Piotrowi, kapitanowi gwardji pieszej koronnej, Janowi, pułkownikowi gwardji

pieszej koronnej i Józefowi, kapitanowi przemyślskiemu, braciom, przez Stanisława Augusta 16.12.1764 r.

HIŻDEN.

Herb, wymieniony przez hr. Uruskiego, o niewiadomym opisie.

HLEBOWICZ,

Chlebowicz, Glebowicz.

W polu barwy niewiadomej — znak nieokr. Nad hełmem korona. Z autografu 1545 r.

HLEBOWSKI.

Herb własny Bohusza Olkowicza Hlebowskiego, występującego w r. 1574.

HŁADKI.

W polu błękitnem — półksiężyc rogami do góry, nad nim krzyż.

HŁASKO czyli KLAMRY odm.

W polu barwy niewiadomej — dwa haki ukośnie skrzyżowane z końcami u góry na zewnątrz, u dołu do siebie, obejmującemi górnemi ramionami lilję, dolnemi trzy wręby, zwiększającemi się stopniowo ku dołowi. Nad tarczą korona. Z autografu r. 1799.

HŁUSZANIN, czyli RADWAN odm.

W polu czerwonem — złota chorągiew kościelna z frendzlami o trzech polach, krzyżem złotym obarczona. Nad hełmem w koronie na trzech piórach strusich obrączka złota, kopją wpoprzek nawleczona.

HODITZ czyli ROGALA odm. Hodyc.

Na tarczy dwudzielnej: w polu prawem srebrnem — róg bawoli czerwony, w lewem czerwonem — róg bawoli srebrny. Nad hełmem w koronie dwa rogi: czerwony i srebrny.

HOFMAN,

Hoffmann.

W polu barwy niewiadomej — na kotwicy uchem do góry krzyż ukośny, czyli dwa pasy ukośnie skrzyżowane. Nad hełmem w koronie sześciopromienna gwiazda. Nadany wraz ze szlachectwem Józefowi, podpułkownikowi gwardji konnej koronnej, Ignacemu, majorowi w regimencie generała Goltza i Janowi, porucznikowi w gwardji konnej koronnej, braciom Hoffmannom, przez Stanisława Augusta 21.1.1781 r.

HOFFMEISTER.

Herb, wymieniony przez hr. Uruskiego, o niewiadomym opisie.

HOLAREK.

W polu błękitnem — nad płotem złotym — pół jelenia barwy naturalnej w prawo. Nad hełmem w koronie także pół jelenia.

HOLCZYNOWSKI czyli TOPACZ v. KOPACZ,
Holzanowski, Holznowski.

W polu czerwonem — czarne skrzydło na złotej stopie orlej. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie: złote, czarne i czerwone.

HOLFELD.

Na tarczy czterodzielnej: w polach I i IV srebrnych, II i III czerwonych — orzeł dwugłowy naprzemian czerwony i srebrny. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie: czerwone między białemi. Labry czerwone, podbite srebrem. Nadany z przydomkiem de Adlersberg Józefowi Holfeld przez Józefa II, ces. Św. P. Rz. w 1787 r.

HOLNICKI.

Na tarczy ściętej: w polu górnem błękitnem — pod sześciopromienną gwiazdą złotą miecz poprzecznie ostrzem w lewo, w dolnem czerwonem — srebrny wół w lewo. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Labry błękitne podbite złotem. Nadany Stanisławowi i Aloizemu braciom Schultzom przez Mikołaja I, cesarza rosyjskiego i króla polskiego 14.1.1840 r. i 24.5.1842 r.

HOLSTEIN.

Herb, wymieniony przez hr. Uruskiego, o niewiadomym opisie.

HOLSZAŃSKI czyli HIPOCENTAURUS odm.

Na tarczy czterodzielnej: w polu I srebrnem — hipocentaur barwy naturalnej, mierzący z łuku do ogona podniesionego w kształcie węża (Hipocentaur), w II czerwonem — jeździec zbrojny na siwym koniu z mieczem w prawej ręce, z lewej strony zasłonięty tarczą, (Pogoń), w III srebrnem — trzy trąby w złoto oprawne: dwie i jedna, w gwiazdę, (Trąby), w IV błękitnem — nad półksiężycem złotym sześciopromienna gwiazda także złota (Leliwa). Nad hełmem mitra książęca.

HOLTEJ,
Holtei, Holtey.

W polu złotem — troje czerwonych kleszczy (morailles, Pferdebremsen) od środka ząbkowanych: dwoje i jedne. Nad hełmem w koronie na dwuch skrzydłach złotych i między niemi w środku kleszcze, jak na tarczy. Labry czerwone podbite złotem. Indygenat polski otrzymali Jan, kapitan i Wilhelm, porucznik regimentu królowej w r. 1685.

HOŁOBOK,
Ołobok.

W polu czerwonem — pół srebrnego łososia. Nad hełmem w koronie między dwoma rogami pół łososia także srebrnego, jak na tarczy. Jeden z

bardzo dawnych herbów polskich.

HOŁOWIŃSKI czyli KOSTROWIEC odm.

W polu barwy niewiadomej prawdopodobnie czerwonej — na dwuch pagórkach zielonych miecz otłuczony, czy krzyż złoty ze złotym półksiężycem napoprzek pod ramionami. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich.

HOŁOWNIA I.

W polu czerwonem — wielka litera T srebrna. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie.

HOŁOWNIA II. Odmiana książęca.

Hołownia — Ostrożecki.

W polu czerwonem — srebrny znak, przypominający dwie litery E, połączone ze sobą.

HOŁUB I czyli SYROKOMLA odm.

W polu czerwonem — na dwuch krokwiach srebrnych, tworzących literę W, strzała do góry bez lewego żeleźca. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie.

HOŁUB II.

W polu czerwonem — na trzech pagórkach zielonych trzy słupy srebrne, u góry połączone poprzeczną belką tak-

HERB BIAŁOSKURSKI

że srebrną, ze srebrnym krzyżem u wierzchołka rozdartym. Nad hełmem mitra książęca. Labry czerwone podbite srebrem.

HOŁYŃSKI.

W polu czerwonem — dwie srebrne klamry nakrzyż. Nad hełmem w koronie górna połowa tych klamer.

HOMICKI czyli RAWA odm.

W polu złotem — na czarnym biegnącym niedźwiedziu panna w koronie złotej z rozpuszczonemi włosami, z rękami wzniesionemi, ubrana błękitno. Nad tarczą dwa hełmy

w koronach: nad pierwszym między rogami jeleniemi — pół niedźwiedzia w lewo, trzymającego różę w łapach, nad drugim trzy pióra strusie: złote między czerwonemi. Labry czarne podbite złotem. Nadany Franciszkowi Homickiemu 2.4. 1783 r. przez Józefa II, cesarza Św. P. Rz.

HOMPESZ,
Hompesch.

W polu czerwonem — krzyż ukośny, czyli dwa pasy srebrne ząbkowane przez tarczę ukośnie skrzyżowane (santore engrélé). Nad hełmem w czerwonym kapeluszu z białym wyłogiem utkwione dwie zbrojne nogi, widzialne poza kolana. Labry czerwone podbite srebrem. Lwy złote podtrzymują tarczę. Wilhelm Hompesz, rotmistrz austrjacki i podkomorzy uzyskał indygenat galicyjski w 1845 r.

HONDORFF czyli NABRAM odm.
Hohendorf, Hohndorf, Hundorf.

W polu złotem — dwa słupy równoległe czerwone i pas błękitny przez środek napoprzek. Nad hełmem w koronie na łodydze z listkami trzy lilje kwitnące. Labry z prawej strony czerwone, podbite srebrem, z lewej strony błękitne, podbite złotem.

HOPPE.

W polu błękitnem — na trzech zielonych pagórkach chmiel kwitnący i pnący się wokoło trzech tyczek, z których dwie skrajne każda z dudkiem. Nad hełmem w koronie dudek. Labry błękitne, podbite złotem. Nadany wraz ze szlachectwem Izraelowi Hoppe, burgrabiemu elbląskiemu przez Władysława IV 23.2.1637 r.

HORBACKI.

Herb własny Jerzego —Gedeona Horbackiego przydom. Daszkiewicz, biskupa pińskiego.

HORDYJOWSKI czyli KORAB odm.,
Hordziejowski.

W polu czerwonem — złoty korab, z obu końców głowami lwiemi ozdobiony, z wieżą blankowaną na środku. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Odmiana litewska.

HORNOWSKI I czyli KORCZAK odm.

W polu czerwonem — między ocelami srebrnej podkowy ze strzałą przekrzyżowaną ukośnie w lewo — trzy równoległe srebrne wręby, zmniejszające się stopniowo ku dołowi. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie.

2244/2